

SGP

en of wegen
pipeel: 9.

Stem voor
Geloofwaardige
Politiek

SGP

Gereform

staatkundig gereformeerd nr. 1 van lijst 6: Ir. B.J. van der Vlies

SGP

9

100

De SGP
biedt u de

5

SGP

ir. B.

SGP

Staatkundig
Gereformeerde Partij

Daad bij het

SGP

Bijbelse politiek

"Weet u wat ik de mooiste woorden uit de geschiedenis van de barmhartige Samaritaan vind? 'Innerlijke ontferming'. (...) Om die ontferming, om die barmhartigheid bidden wij elke week in onze fractievergadering: voor het kabinet, voor het parlement, voor het land en voor de wereld. Gezegend het land dat rijk is aan barmhartigheid!"

Kees van der Staaij tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in 2014

Beste lezer

Iemand die 100 jaar wordt, heeft veel te vertellen. Iemand die 100 jaar wordt, haalt vaak herinneringen op. Iemand die 100 wordt... Eigenlijk maak je dat zelden mee.

U mag verwachten dat bij een goede gezondheid een 100-jarige op zijn verjaardag iets uit zijn leven vertelt. Dat doet de SGP ook. Tien decennia aan partijgeschiedenis bieden stof genoeg. Er zijn herinneringen aan mooie momenten. Er zijn ook herinneringen aan situaties waar we van weten dat Gods vergeving nodig is, omdat wij mensen zijn die fouten maken. Er is in die honderd jaar partijgeschiedenis heel veel gebeurd en er is om ons heen veel veranderd. Een ding is altijd helder geweest: we hebben de wens én de opdracht om de waarden en normen uit de Bijbel tot gelding te brengen in de politiek. Daar vertellen we graag over.

Beter is het als je ook kunt luisteren. Dat doen we als SGP ook in deze glossy. Luisteren naar onze eigen politici binnen de partij, luisteren naar mensen buiten de partij. U vindt openhartige interviews, interessante statistieken, pittige aansporingen vanaf de zijlijn en prachtig beeldmateriaal. Met dit doel: tot eer van God en tot welzijn van de samenleving.

Er is het gevaar dat een 100-jarig jubileum sterk vanuit de Haagse politiek beschreven wordt. Daar wil de SGP voor waken. Vanaf het allereerste begin is de SGP een partij van het volk geweest. Politiek dicht bij de inwoners, daar ligt het hart van de SGP. Daarom vindt u in deze glossy interviews en bijdragen vanaf alle niveaus en uit alle hoeken van het land. Constructief zijn met een open Bijbel kan alleen als we dicht bij het Woord blijven en als we ons bewust zijn van onze taak als volksvertegenwoordigers.

Lees en leer mee.

Namens de redacties van *In Contact*, *Zicht* en *De Banier*

Maarten van Leeuwen
Partijvoorzitter SGP

SGP

Colofon

Dit is een gezamenlijke uitgave van *De Banier* (nr. 3/4), *In Contact* (nr. 2) en *Zicht* (nr. 2)

Redactie

Niek Bakker
Cornel van Beek
Maarten van Leeuwen
Niels van Leeuwen
Hannah Neele
Sander Nipius
Sjon van der Ree Doolgaard
Jan Schippers
Corry-Anne van der Tang-Everse

Fotoverantwoording

Ardjan van Bergeijk Fotografie p. 2 ANP
p. 36 Rijksoverheid
p. 37 Wikimedia
p. 39 Ruben Timman
p. 41 Daan van Oostenbrugge
p. 42 C. van der Wal Fotografie
p. 47 Jan de Rooij
p. 49 Ets van P.J. Arendzen
p. 52 NLkiest
p. 61 Hendrik van Steenwijk II
p. 63 Else Loof / Pix4Profs

Ontwerp en drukwerk

V1 Communicatie en De Groot drukkerij

Advertentiewerving

Novente concept en creatie

De redactie heeft geprobeerd de rechten van het beeldmateriaal zo veel mogelijk te regelen. Als u meent dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij u om contact met ons op te nemen.

INHOUD

- 6 **INTERVIEW**
Bas van der Vlies en
Kees van der Staaij
- 12 **WAAR HET BEGON**
- 16 **VERKIEZINGSUITSLAGEN**
- 19 **INTERVIEW**
Johnny Lukasse
- 20 **SGP ZIJN TIJD VOORUIT**
- 25 **VAN ANDEREN**
- 26 **GRENZELOOS SGP**
- 30 **POLITICI VAN DE
TOEKOMST**
- 33 **SGP DOOR DE
JAREN HEEN**
- 36 **JUBILEUM**
- 39 **INTERVIEW**
Stieneke van der Graaf
- 41 **OLIEMANNETJE VAN DE SGP**
- 42 **FAMILIEPORTRET**
- 44 **RECEPT**
- 47 **INTERVIEW**
Hans Wiegel
- 48 **IN DE VOETSPOREN
VAN GROEN**
- 51 **INTERVIEW**
Ankie Broekers-Knol
- 58 **SGP, GEFELICITEERD**
- 61 **CORRECTE KUNST**
- 63 **INTERVIEW**
Paul van Buitenen
- 66 **HET LAATSTE WOORD**

39

Collega's en zielsverwanten

Door Sander Nipius en Hannah Neele

“Die complimenten kun je weglaten”, wuift Bas van der Vlies de lovende woorden van Kees van der Staaij weg. De huidige fractievoorzitter van de SGP had aan Van der Vlies een goede leermeester, vertelt hij. Hoe ze hun relatie omschrijven?

“We zijn collega's, vrienden en zielsverwanten.”

Nestor zijn van de Tweede Kamer is niet ieder Kamerlid gegeven. Maar de SGP heeft ze in huis: Bas van der Vlies (75) tijdens zijn SGP-Kamerlidmaatschap van 1981 tot 2010 en Kees van der Staaij (49) als Kamerlid vanaf 1998. Het zijn mannen die hun taak in de politiek zeer serieus nemen. Hoewel Van der Vlies al jaren geniet van zijn pensioen, komen de mannen voor de gelegenheid graag bij elkaar. Dat de verstandhouding goed is, valt direct op. “Kees, lust je een kopje koffie?”

“Ja, lekker. Gewone.”

“Met melk?”

“Nee. Met niks. Zonder melk.”

In zijn huis in Maartensdijk praat Van der Vlies honderduit. Over de onlangs overleden Ruud Lubbers, over zijn functie als voormalig fractievoorzitter en over de moeilijke momenten die hij meemaakte in de Kamer. Kees van der Staaij, die net uit Den Haag komt en na het interview een andere afspraak heeft, doet daar graag aan mee. Een gesprek met de twee jongste fractievoorzitters van de SGP.

Wat bewondert u in elkaar?

Van der Staaij: “Het sfeer scheppende van Van der Vlies vind ik knap. In zaaltjes creëerde hij altijd een familiale sfeer. Ook vind ik hem ontspannen en evenwichtig. Als hij stress had, merkten we dat niet.”

Van der Vlies: “Kees overdrijft nu wel, het is te gek voor woorden. Ik bewonder hem om zijn dossierkennis en om zijn creatieve woordkeuzes. Interviews geven in gespannen situaties kan hij ook goed, zoals op televisie bij *De Wereld Draait Door*. Ik vind het knap dat hij dat ontspannen en met een opgewekte uitstraling kan doen. Zijn jeugdige uitstraling kwam ons goed uit. De SGP had dat na mijn vertrek nodig. Hij moet daarmee doorgaan.”

Van der Staaij: “Toen ik als jongvent bij de SGP begon, kreeg ik veel vertrouwen. Ik had zomaar brokken kunnen maken. Het is kenmerkend voor de SGP dat er onderlinge geestverwantschap is.

Van der Vlies: “De SGP is altijd een kleine fractie geweest. En hoe kleiner

“Als Van der Vlies stress had, merkten we dat niet”

de fractie, hoe belangrijker vertrouwen is. Mensen vroegen weleens: hoe kunnen jullie je met zoveel onderwerpen bezighouden? Het bespreken kost vaak al een week tijd. In de fractie bespraken we altijd de allerbelangrijkste zaken en ons stemgedrag. In mijn tijd werden speeches weleens van tevoren op de fractie voorgedragen. Maar naarmate het tempo in de Kameragenda hoger werd, was daar steeds minder tijd voor. Het kwam toen aan op vertrouwen. We controleerden elkaar nooit, hooguit als geintje. We wisten van elkaar: het komt in orde.”

Van der Staaij volgde Van der Vlies op als fractievoorzitter. Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen u beiden?

Van der Vlies: “Kees is in staat primair te reageren. Dat brengt risico's met zich mee. Zelf reageer ik secundair. Bij interrupties in Kamerdebatten was dat weleens lastig: dan moet je meteen reageren. Ik moest mijzelf daar regelmatig een duwtje voor geven. Ik was daar niet zo sterk in.”

Van der Staaij: “De karaktertrekken van Bas die ik al noemde, kwamen ook naar voren bij zijn afscheid van de Tweede Kamer. Er ging een hartelijk applaus op. Hij was altijd erg bloemrijk, iets waar ik mijn best voor moet doen. Als jurist wil ik alles zo precies en feitelijk mogelijk zeggen, maar voor een debat is beeldspraak belangrijk. Daar was Van der Vlies sterk in. Nu we bij de Algemene Politieke Beschouwingen zo laat aan de beurt zijn, moeten we extra ons best doen om de aandacht van de zaal te krijgen.”

Hoewel Van der Vlies in 2010 de Kamer verliet, was dat niet het absolute einde van zijn politieke betrokkenheid. Ongevraagde adviezen geeft hij de fractie niet, maar voor gevraagde adviezen kunnen de Kamerleden bij hem terecht. “In het begin werd ik nog regelmatig gebeld, toen vond de fractie het handig om gebruik te maken van mijn netwerk.”

Wat is of wat was uw drijfveer om politiek actief te worden?

Van der Staaij: “Ik wil graag vanuit mijn christelijke geloof een bijdrage leveren aan de Nederlandse politiek. Versterken wat goed is en verminderen wat niet goed is voor ons land. In het begin van mijn Kamerlidmaatschap kwam er een Statenlid op mij af die zei: ‘Heb je er ook een beetje plezier in?’ Daar had hij een punt: je moet ook plezier hebben in het werk. Ik vind het mooi om op mijn manier een bijdrage te leveren aan de politiek.”

Van der Vlies: “De Bijbelse normen en waarden inbrengen in het politieke debat. Dat was mijn drijfveer voor het Kamerlidmaatschap. We praatten daar over de inrichting van onze samenleving. Ik zie het als roeping en voorrecht om op een plek te werken waar je iets kunt bijdragen. Kees en ik zeiden regelmatig tegen elkaar dat we gefascineerd zijn door het politieke proces. Bij de Algemene Politieke Beschouwingen en andere belangrijke momenten luisterde ik geboeid naar alle tinten en kleuren van de samenleving die voorbijkwamen in het debat. Het is een voorrecht en een grote verantwoordelijkheid om daar invloed uit te mogen oefenen. Als fractie probeerden we daar vorm aan te geven.”

Van der Staaij: “Ik herinner mij de gevelsteen in het partijbureau waarop staat: ‘Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen.’ Dat is de rode draad in de SGP-geschiedenis en de samenvatting van wat ons drijft.”

Dat was vast niet altijd makkelijk. Hoe houdt u daaraan vast?

Van der Vlies: “Het was mijn diepste worsteling om het eigene van onze boodschap op een manier te verwoorden die dwingt tot luisteren. Ik hoopte dat ernaar geluisterd werd en dat de kern van de oproep gehoorzaamd werd. Het leidde tot momenten waarop ik merkte dat de Heere alles wonderlijk bestuurd, maar er waren ook teleurstellende momenten wanneer ik merkte dat er dwars tegenin gegaan werd.”

Van der Staaij: “Het liefst willen we een omkering op belangrijke politieke punten, maar ik besef iedere keer weer dat dit niet afhankelijk is van ons werk. Het verkondigen van het Woord kan harten veranderen. Mensen moeten leren zien dat het christelijk geloof niet alleen bestaat uit regels. Door het aanhalen van de Bijbel probeer ik de Bijbelse boodschap naar voren te laten komen: er is genade voor zondaren.”

Van der Vlies: “Toen ik kennismaakte met Cor van Dis (in de partij de heer Van Dis jr.) zei hij tegen mij: ‘Je moet het niet te pas en te onpas doen, maar als het te pas komt, noem dan met een zekere vrijmoedigheid de Naam van Jezus Christus en citeer het Woord van de Heere God. Dat Woord doet kracht, daar hoeven wij geen gewicht aan mee te geven.’ Dat was een leermoment voor mij. Ik ben dankbaar dat hij dat toen tegen mij zei.”

Van der Staaij: “De zoon van Van Dis vertelde mij iets soortgelijks over zijn vader. ‘Ik wil dat er geen jaar in de Kamer voorbijgaat zonder dat de Naam van Christus heeft geklonken’, zei hij. Bijzonder dat ons dat beiden heeft aangesproken.”

“Het was mijn diepste worsteling om het eigene van onze boodschap op een manier te verwoorden die dwingt tot luisteren”

Hebt u verdrietige of vervelende momenten meegemaakt?

Van der Staaij: “De afgelopen tijd speelde het voltooid levendebat. Dat vond ik erg verdrietig. Het deed pijn om te horen hoe het doden in naam van barmhartigheid wordt gerechtvaardigd. Wij hebben toen een motie van afkeuring ingediend. Ook de invoering van het homohuwelijk en de wetgeving rond abortus heb ik als verdrietig ervaren.”

Van der Vlies: “Inderdaad, dat waren verdrietige momenten. Die waren er overigens ook door de economische tegenwind en bezuinigingsmaatregelen. De politiek is een turbulente omgeving. Persoonlijk ben ik emotioneel geraakt door de euthanasiewetgeving en andere medisch-ethische kwesties. Als er een wet wordt aangenomen, wordt er altijd op de tafels geroffeld door Kamerleden. Vlak voor de euthanasiewet werd aangenomen, was ik bang voor eenzelfde juichstemming. Op het nippertje heb ik dit aangekaart: laten we elkaar hierin respecteren. Dat gebeurde. Er werd niet geapplaudisseerd. Een paar jaar later zei Els Borst ‘Het is volbracht’. Dat trof ons diep. We vroegen interpellatie om die uitspraak juist ook in de lijdensstijd binnen het kerkelijke jaar aan de kaak te stellen. Ze nam daarna contact op met de SGP om haar excuses aan te bieden. De kous was daarmee af.”

“De SGP-inbreng vindt nu plaats in een tijd waarin mensen steeds minder weten over het christelijk geloof”

Hoewel belangrijke SGP-thema's niet altijd de makkelijkste onderwerpen zijn om aan te kaarten, krijgen de Kamerleden weleens bijval uit onverwachte hoek. Dat merkte Van der Staaij tijdens zijn campagne voor huwelijksrouw. “Veel mensen in de samenleving lopen aan tegen de gevolgen van huwelijksontrouw. Voor de toekomst van het land is het belangrijk om hier aandacht aan te geven en om een positief verhaal over liefde te vertellen.”

Wat was een bijzonder of mooi moment?

Van der Staaij: “Het behalen van de derde zetel in 2012.”

Van der Vlies: “Dat vond ik ook.”

Van der Staaij: “Dat zijn momenten die je bijblijven. Met een extra zetel kun je het bereik van de partij vergroten en het zorgt voor werkverlichting.”

Welke gebeurtenis uit de partijgeschiedenis ziet u als omslagpunt?

Van der Vlies: “In 2000/2001 waren wij het paarse kabinet beu. Door onze gouvernementele stijl vallen we een kabinet niet

snel af. Maar toen dat kabinet een vloedgolf van voorstellen deed om alle christelijke kenmerken uit de samenleving en wetgeving te weren, moesten wij ons als partij bij de oppositie scharen. Getalsmatig moesten wij een kabinet vaak steunen, maar dat deden we toen niet. Ik zie dat als een omslagpunt. Van der Staaij: “De SGP-inbreng vindt nu plaats in een tijd waarin mensen steeds minder weten over het christelijk geloof. Ik merkte dat nog bij een bijdrage waarin ik de gelijkenis van de wijze en dwaze bouwer aanhaalde. Aan het eind van het debat kwam er een Kamerlid naar mij toe. Hij vertelde dat hij wist waar ik dit vandaan had. Ik verwachtte dat hij zou noemen in welke Bijbelboek en hoofdstuk die gelijkenis staat maar in plaats daarvan zei hij: “Volgens mij komt dat uit de Bijbel.” Het lijkt tegenwoordig bijzonder dat er verhalen uit de Bijbel geciteerd worden.”

Na twee uur praten zit het gesprek erop. “Kees, kom snel maar eens langs met Marlies”, spoort Van der Vlies aan. Ze nemen afscheid met een stevige handdruk. “We plannen snel een afspraak.” ■

Ir. B.J. (Bas) van der Vlies

Voornamen
Bastiaan Johannes

Geboortedatum
29 juni 1942

Woonplaats
Maartensdijk

Opleiding
Weg- en waterbouwkunde,
HTS Dordrecht en Technische Hogeschool Delft

Loopbaan

- leraar wiskunde op College Blaucapel van 1967 tot 1981
- plaatsvervangend rector op College Blaucapel van 1973 tot 1981
- lid Provinciale Staten van Utrecht van 1974 tot 1982
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal van 1981 tot 2010
- SGP Tweede Kamer fractievoorzitter van 1986 tot 2010

Mr. C.G. (Kees) van der Staaij

Voornamen
Cornelis Gerrit

Geboortedatum
12 september 1968

Woonplaats
Benthuizen

Opleiding
Rechten, Universiteit Leiden

Loopbaan

- stafjurist Raad van State van 1992 tot 1996
- adjunct-chefjurist Raad van State van 1996 tot 1998
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal vanaf 1998
- SGP Tweede Kamer fractievoorzitter vanaf 2010

“Echte christelijke politiek wil Christus present maken in het midden van een verwarde maatschappij”

Ds. H.G. Abma
Tweede Kamerlid
van 1963 tot 1981

Waar het begon

Door Jan de Rooij en Niels van Leeuwen

De SGP werd honderd jaar geleden opgericht in Middelburg, de hoofdstad van Zeeland. Een aantal gereformeerde christenen, waaronder dominee Kersten, voelt zich niet thuis bij andere partijen. Hierdoor werd een nieuwe partij geboren, inmiddels 100 jaar oud. We gaan terug naar Middelburg, de plaats waar het allemaal begon.

Middelburg is een oude stad die door de eeuwen heen veel te lijden heeft gehad. Zo vonden er in de 15e eeuw grote stadsbranden plaats en kreeg het in de Tweede Wereldoorlog zware bombardementen van de Duitsers te verduren. Maar ondanks deze verwoestende gebeurtenissen heeft Middelburg door de eeuwen heen altijd een belangrijke functie vervuld. Zo was de Zeeuwse hoofdstad door de grote haven een belangrijke handelsstad voor Nederland. In de zestiende eeuw heeft de stad zelfs even als vergaderplaats van de Tweede Kamer dienst gedaan. Middelburg kent nog altijd 1150 rijksmonumenten en is daarmee de zevende monumentenstad van Nederland.

Oesterkweker

Een van de mooiste bezienswaardigheden is het abdijcomplex, waarvan het oudste gedeelte, het stadhuis, gelegen is aan de markt. De bouw hiervan begon al in 1452. De toren van het stadhuis wordt ook wel 'Malle Betje' genoemd, omdat de klok altijd achterloopt op de klok van de Lange Jan, de beeldbepalende abdijs-toren van Middelburg. Het abdijcomplex herbergt het Provinciehuis van Zeeland, waarin al in 1919 de eerste SGP'ers zitting namen, nog voordat de SGP in

de Tweede Kamer kwam. De notulen uit die tijd vermelden dat de Statenleden F. Dekker, landbouwer uit Terneuzen, en C. Hartoog, oesterkweker uit Yerseke, al tegen voorstellen stemden die de zondagsrust beperkten. Nog steeds heeft de SGP met zes zetels een stevige vertegenwoordiging in de Provinciale Staten en levert de enige Gedeputeerde van SGP-huize in Nederland.

Oprichting

In deze prachtige, historische plaats werd de SGP op 24 april 1918 geboren in de Segeerstraatkerk, het toenmalig kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente. Maar nog voordat de landelijke SGP werd opgericht, bestond er al een plaatselijke kiesvereniging in Middelburg. Die al meer dan honderd jaar oude kiesvereniging is nog steeds springlevend. Anno februari 2018 heeft de lokale SGP drie zetels én levert de partij een wethouder.

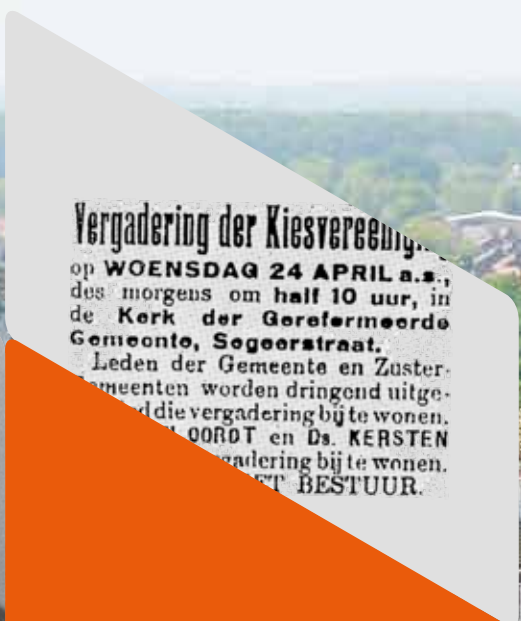
Jongeren

Ook de SGP-jongeren zijn op Walcheren al lange tijd actief. Op vrijdagavond 27 november 1964 werd in een bovenzaaltje van dezelfde Segeerstraatkerk de 'jongerengroep Walcheren der S.G.P.' opgericht. Veel jongeren kwamen af op het

nog altijd actuele thema 'De presidentsverkiezingen in Amerika'. Deze jongerengroep liet nogal wat stof opwaaien toen ze in 1967 de oorzaak van het stemmenverlies onderzocht en met de conclusie kwam dat verandering nodig was in het standpunt over vrouwenkiesrecht en radiozendtijd. Nog steeds organiseert de lokale jongerenvereniging graag een debat.

Onafscheidelijk

Nog altijd wordt in Middelburg politiek bedreven op basis van Bijbelse principes. Zeeland maakt een belangrijk onderdeel uit van de 'Biblebelt' en heeft daarmee een vaste aanhang. Onder het motto 'Samen bouwen en bewaren' voert de lokale fractie campagne voor de verkiezingen. De zondagsrust is nog normaal in Middelburg en er wordt veel waarde gehecht aan de historische monumenten. Daarmee mag het met recht een SGP-bolwerk genoemd worden. Een bolwerk met een rijke traditie en een gezegende politieke historie. De SGP en Middelburg zijn onafscheidelijk. Al honderd jaar lang. En misschien nog wel honderd jaar. Het verleden geeft voor Middelburg in ieder geval veel vertrouwen voor de toekomst. Oranje boven! ■

+ Altijd de voordeligste

En niet per se de goedkoopste

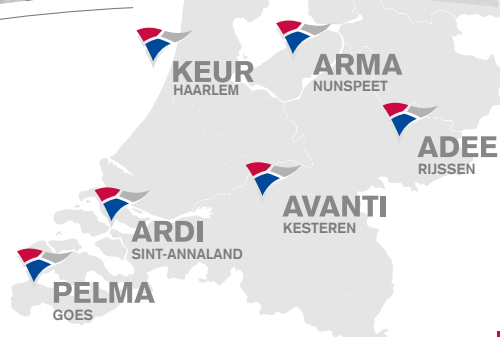

RUIM 1730 BEOORDELINGEN
QASA.NL | MAART 2018

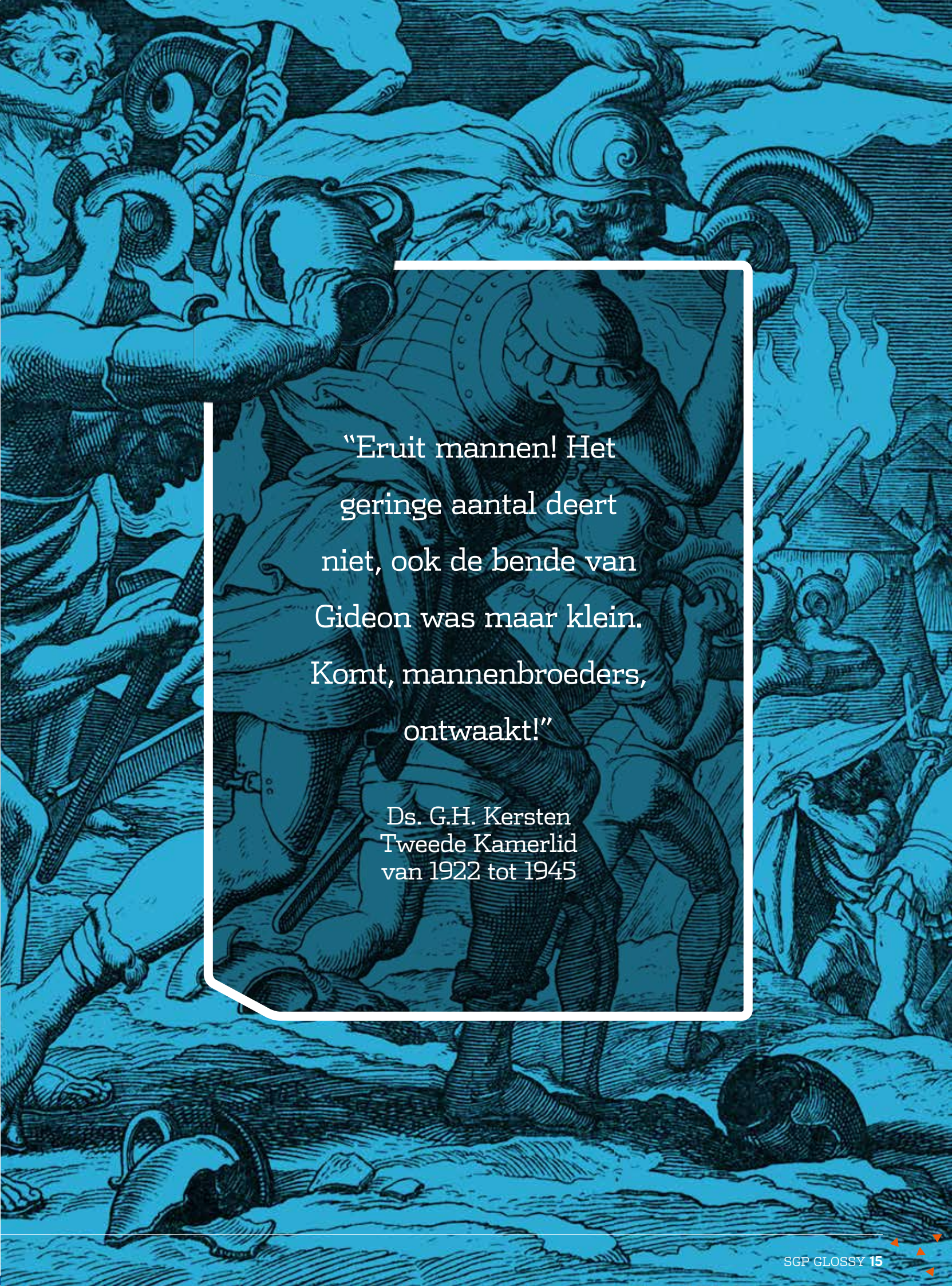

Zo doen wij dat

Voor onze eigen keukenmerken selecteren wij de beste leveranciers, bij wie we scherp inkopen. Niet om de prijzen naar de bodem te jagen, maar om topkwaliteit keukens te bieden voor een eerlijke prijs. Tel daar de waarde van onze unieke, complete ontzorging bij op, en u ontdekt al gauw dat de voordeligste keuken een optelsom is van alle voordelen. Dat is wat anders dan de goedkoopste keuken.

DBKEUKENS.NL

“Eruit mannen! Het geringe aantal deert niet, ook de bende van Gideon was maar klein. Komt, mannenbroeders, ontwaakt!”

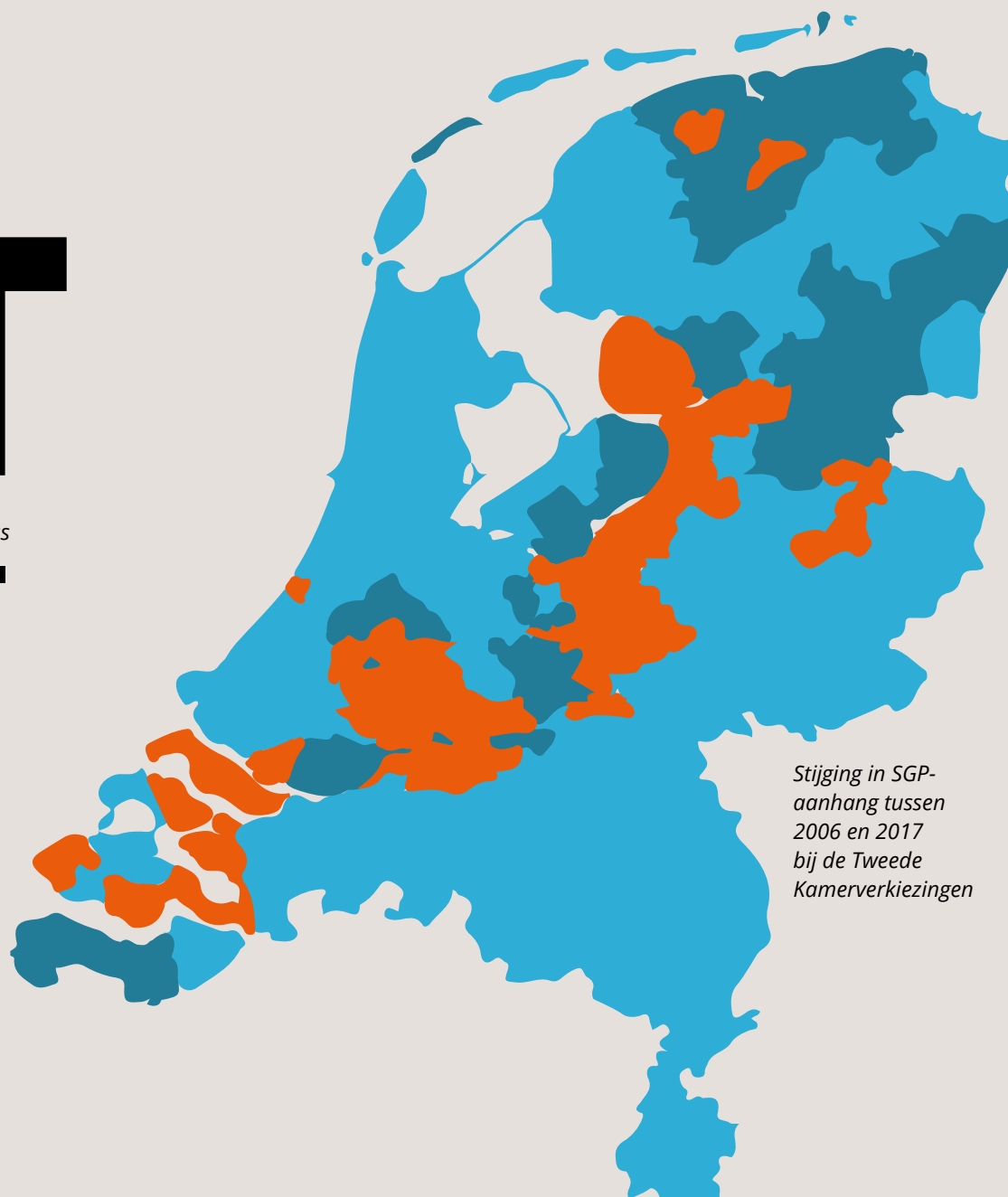
Ds. G.H. Kersten
Tweede Kamerlid
van 1922 tot 1945

Een baken van RUST

Door Sander Nipius

De SGP behoort tot de stabielste partijen van de afgelopen decennia. Bekijken we die stabiliteit van dichtbij, dan zien we momenten van daling en van groei.

Plotselinge groei

Vanaf 2006 keerde het tij voor de SGP. Bij vier verkiezingen op rij boekte de partij stemmenwinst, vooral in 2012 en 2017. In totaal verwierf de partij bijna 70.000 stemmen meer, wat zich vanaf 2012 uitbetaalde in een derde Kamerzetel. Voor deze stijging is het moeilijk om een verklaring te vinden. De oorspronkelijke achterban – ervan uitgaande dat die blijvend SGP heeft gestemd – is niet plotseling gegroeid. Dus laat het zich raden dat meer mensen buiten de reformatorische achterban op de SGP hebben gestemd: evangelischen, rooms-katholieken en conservatieven. Wellicht werden zij aangetrokken door de aandacht die de SGP gaf aan thema's die breder in de maatschappij leven, zoals huwelijksrouw en eenverdieners. Verder speelde de SGP zich in de kijker door haar informele gedoogsteun aan de kabinetten Rutte I en II. Het feit dat SGP'ers regelmatig hun standpunten op televisie, radio en via sociale media naar voren brengen, heeft ongetwijfeld ook eraan bijgedragen dat meer mensen de SGP in het stemhokje steunen.

Spreiding

Nu we het hebben over stembusuitslagen, komt de vraag naar boven hoe de SGP verspreid is door Nederland. Te verwachten valt dat de SGP sterk vertegenwoordigd is in de zogenoemde 'Biblebelt'. Dat klopt, maar opmerkelijk genoeg blijkt dat het gemiddelde percentage SGP-stemmers in de Biblebeltgemeenten door de tijd heen licht is gedaald: min 0,16 procent. Een grotere verschuiving is dat veel SGP-stemmers in de periode tussen 1956 en 2017 zijn weggetrokken uit de steden naar omliggende gemeenten. Ten slotte maakt de SGP een uitzonderlijk sterke groei door in de gemeente Urk: van 7 procent in 1933 naar 56 procent in 2017. ■

Meer weten?

Kaart en kiezersdata zijn afkomstig uit de bijdrage van Ron de Jong 'De SGP ingetekend. De geografische spreiding van de staatkundig-gereformeerde kiezers tussen 1918 en 2017', *Mannen van Gods Woord. De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-2018*.

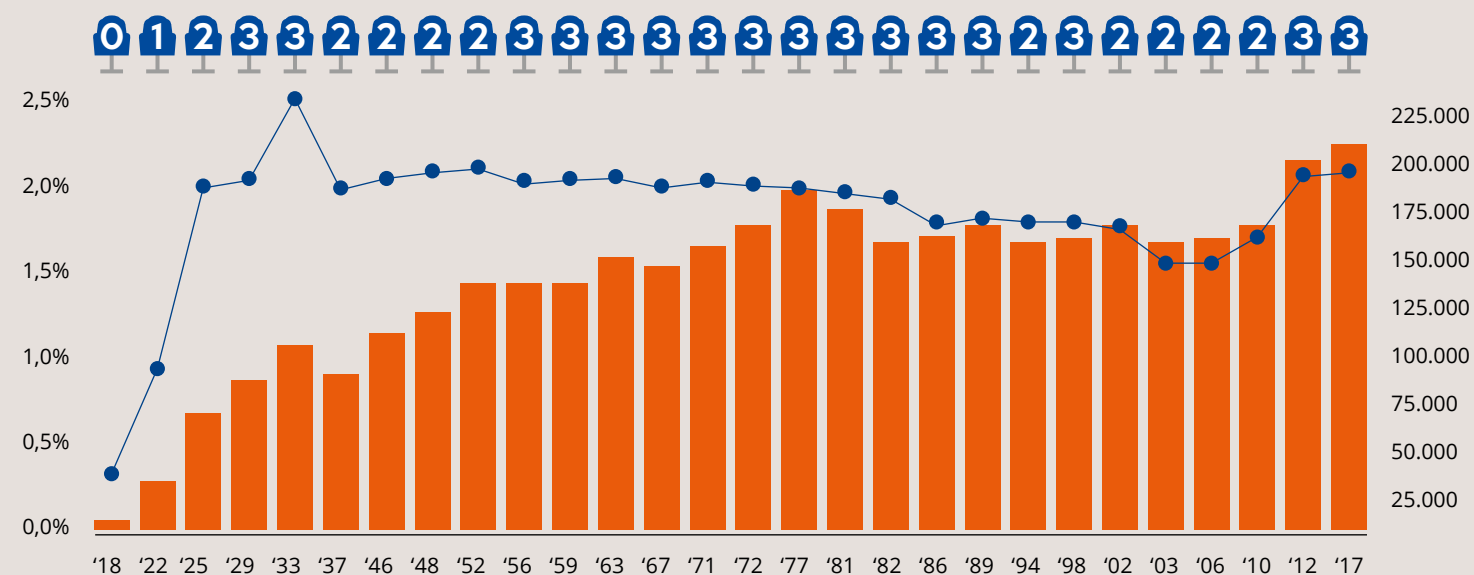
Een belangrijke verklaring hiervoor is dat de SGP altijd gesteund is door haar trouwe achterban. In de periode van 1925 tot 2017 fluctueerde het aandeel van de SGP bij de Tweede Kamerverkiezingen tussen de 1½ en 2½ procent van de geldige stemmen.

Dieptepunt

Toch kampte ook de SGP lange tijd met een gestage daling. Bij de verkiezingen van 1977 stond de teller op 177.000 stemmen. In de decennia daarna liep de SGP zo'n vijftien procent terug. Deze daling leidde tot een electoraal dieptepunt bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2003. Dit staat haaks op het beeld dat de SGP vrijwel stabiel is gebleven. De daling was tot 1994 niet merkbaar in het aantal zetels, omdat de SGP vele keren dankzij een lijstverbinding met het GPV en de RPF een restzetel kreeg toegewezen.

Historisch hoogtepunt (2017)
219.850 stemmen, 2,10 procent

Historisch dieptepunt (2003)
150.305 stemmen, 1,56 procent

De Tweede Kamer wordt uitgebreid van 100 naar 150 zetels

Ieder leven is van waarde

Het leven is een wonder, een geschenk van God. Vanaf het ontstaan tot het einde ligt het leven in Zijn hand. Ieder mens - hoe kwetsbaar ook - is geschapen, gewenst en geliefd door God. En daarmee verdient het leven liefde, zorg, aandacht en bescherming.

Verzekeren is een manier om elkaars lasten te dragen. Door u te verzekeren bij Pro Life maakt u christelijke zorg ook voor anderen mogelijk. Zorg die betekenis heeft in iedere fase van het leven. Want ieder leven is onze zorg waard.

de christelijke zorgverzekeraar

Meer informatie:
prolife.nl

'Onze standpunten zijn goed voor heel

Nederland'

Door Jurian van der Ree

Johnny Lukasse

Vanaf de eerste keer dat hij mocht stemmen, wist hij dat die stem naar de SGP zou gaan. Daarover twijfelde hij geen moment. Nog steeds kan hij zich helemaal vinden in de standpunten van de partij. Johnny Lukasse (42) is al acht jaar gemeenteraadslid in de gemeente Goes namens de SGP-ChristenUnie.

Toen hij net mocht stemmen, was hij niet erg politiek betrokken, maar al wel overtuigd SGP'er. "De partij paste altijd al bij mij. Toen vooral om de principiële punten, zoals medisch-ethische thema's en de zondagsrust." Lukasse is geboren in Goes en heeft daar altijd gewoond. Toen hij betrokken raakte bij de lokale politiek had dat erg snel zijn interesse. "Het komt dicht bij mensen. Ik heb me altijd ingezet voor zondagsrust, bereikbaarheid, wonen en armoedebestrijding."

Cultuur

De SGP paste niet alleen wat betreft standpunten goed bij het raadslid, maar ook qua cultuur. "Bij de SGP is ja ja en nee nee. Gewoon doen wat je zegt. Al die jaren heb ik gemerkt dat dit erg gewaardeerd wordt aan SGP'ers." Is dat dan iets wat SGP'ers samenbindt? "Dat

denk ik wel. Als ik op bijeenkomsten ben met andere leden van de partij vinden we elkaar snel."

Koers

Is de SGP veranderd? Lukasse: "We zijn zichtbaarder. We treden veel meer naar buiten. En dat is terecht: onze standpunten zijn goed voor heel Nederland." Het is een trend die Lukasse ook zelf ziet. "Je legt dingen uit en ziet dat er eigenlijk best veel steun voor is. Kijk naar de kwestie rond eenverdieners, andere partijen gaan dit nu ook zien." De Goesenaar vindt deze ontwikkeling positief. "We varen nog steeds dezelfde koers, dat is de koers van de Bijbel. En dat moeten we blijven doen. Niet de koers wijzigen om stemmen te winnen, maar ons politieke werk trouw blijven doen in afhankelijkheid van God. Dat is de beste koers!" ■

Hoe de SGP haar tijd **VER VOORUIT WAS**

Door Corry-Anne van der Tang-Everse

In honderd jaar tijd kan er veel veranderen. Sinds 1918 is er ook veel veranderd. Zo voert de SGP geen campagne meer met paard en wagen. De strijd tegen de vaccinatieplicht en de stemplicht is al lang gestreden. Maar er zijn ook onderwerpen waarvan de SGP al heel vroeg aanvoelde dat die steeds belangrijker zouden worden.

Nederland schoon

Tegenwoordig worden er veel acties gehouden om zwerfafval op te ruimen en water schoon te maken. Honderd jaar geleden vond de SGP dat ook al belangrijk. In 1918 schreef ds. Kersten dat de overheid "de verontreiniging van het water en den openbaren weg en van den dampkring" moet voorkomen. Vervuiling van het water, de straat en de lucht is slecht voor de gezondheid van de Nederlanders, vond hij.

Gelijk beloond

Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 1984 maakte Van der Waal ook een punt van de loonkloof tussen man en vrouw: "mannen en vrouwen moeten in gelijke omstandigheden wel gelijk worden behandeld bij salariëring en overige arbeidsvoorwaarden." De rijke verscheidenheid van gaven en capaciteiten tussen man en vrouw mag daarbij niet worden genegeerd. Ook staat al sinds 1989 in het beginselprogramma: "Maatregelen ter erkenning van de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen worden positief beoordeeld." Oud-minister Bussemaker maakte pas een paar jaar geleden een speerpunt van de ongelijke beloning van mannen en vrouwen.

WEG MET HET WEGWERPEN

Soms word je er moe van hoe snel dingen kapot gaan. Een smartphone gaat niet langer dan vier jaar mee. Omdat je het zelf niet kunt maken, gooi je het maar in de prullenbak. Onder de vlag van duurzaamheid schieten er tegenwoordig overal Repair Café's uit de grond, waar je kapotte spullen kan laten maken. Ds. Abma vond al in 1981 dat er gestreefd moest worden naar een 'reparatie-economie' in plaats van een 'wegwerpeconomie'. De vervuiling van Gods schepping ging hem aan het hart. En hij zag het voordeel van het laten repareren van spullen: het scheidt werkgelegenheid.

Blijf van mijn lijf

Een actie waarmee ds. Kersten de SGP op de kaart zette, was zijn protest tegen verplichte vaccinatie. Om epidemieën van ziekten te voorkomen had de overheid bedacht dat alle schoolgaande kinderen moesten worden ingeënt. Ds. Kersten vond dat ouders daar zelf voor moeten kunnen kiezen. In 1918 schreef hij op dat de overheid niet mag dwingen "tot een kunstbewerking aan den lijve". De vrijheid van geweten komt anders in het geding. Toen was verplichte vaccinatie het springende punt, nu is dat automatische orgaandonatie als je niet je keuze registreert. Nog steeds vindt de SGP dat je lichaam geen eigendom is van de staat.

Gas terug

Groningen lijdt onder de gevolgen van de massale gaswinning in de provincie. Daarvoor had de regering heel lang geen oog, terwijl de Randstad wel profiteerde van het gas. Het verkiezingsprogramma in 1967 noteerde kort maar krachtig: "Grote aandacht, maar vooral maatregelen voor de noordelijke provinciën." Tien jaar later was de SGP zich nog meer bewust van de grote afhankelijkheid van het Groningse gas. "Maar eens is ook Slochteren uitgeput." Oplossingen had de SGP ook al bedacht: "Daarom moeten we zo zuinig mogelijk zijn met energie en onze woningen en gebouwen beter isoleren." Nederland moet zoeken naar alternatieve energiebronnen, zoals zonnewarmte. "Anders staan we straks in de kou."

#MeToo

Tegenwoordig wordt steeds meer erkend dat veel vrouwen gedwongen in de prostitutie werken. Ook is er steeds meer aandacht voor hoe jonge meisjes uit Oost-Europa en Afrika door pooiers worden verhandeld. Al in 1977 maakte de SGP zich zorgen over gedwongen prostitutie. Tegen "agressieve sex-handel moet de overheid krasse maatregelen nemen", schreef de partij in het verkiezingsprogramma. Ook in 2003 protesteerde Kees van der Staaij tegen vrij verkeer van seksdiensten uit het buitenland. "Dat leidt tot je reinste moderne slavernij." Hij maakt zich ook zorgen over sites die overspel en verkapte prostitutie aanmoedigen. Kwetsbare vrouwen en meisjes moeten beschermd worden tegen dwang en ongewenste intimiteit. Je lichaam is niet van de staat, maar ook niet van iemand die ervoor betaalt.

POETIN

Ds. Kersten vond dat je er niet op moet vertrouwen dat er geen oorlogen meer komen. Elk mens is geneigd tot het kwaad, zeker machthebbers. "De ontwapeningsmanie, die velen in en buiten ons land heeft aangegrepen, staat hier lijnrecht tegenover", zei hij stellig in 1929. Dat bleek terecht, want tien jaar later barstte de Tweede Wereldoorlog uit. Ook na de oorlog dachten veel politici dat Nederland wel zonder wapens kon. Maar met de machtsuitbreiding van Poetin blijkt dat een illusie. Nu vinden veel partijen dat er meer moet worden geïnvesteerd in defensie.

Euro

"Geen geld meer naar Griekenland", beloofde premier Rutte in 2012. Doordat veel landen in de Europese Unie de euro hebben ingevoerd, zijn zij erg afhankelijk van elkaar geworden. Als het in het ene land goed gaat met de economie en in het andere land slecht, dan trekt dat de euro uit balans. Maar de Nederlandse economie is niet te vergelijken met de Griekse economie. Nog lang voordat de invoering van de euro in zicht was, had de SGP dat al door. "De grote verschillen in economische ontwikkeling van de lidstaten maken de invoering van een Europese eenheidsmunt in parlementariër Van der Waal in 1984. Toch is de euro er nu met de gebakken peren.

Ongelijk belast

Dat eenverdieners onrechtvaardig zwaar worden belast, krijgt, onder leiding van Elbert Dijkgraaf, steeds meer erkenning. Wanneer twee gezinnen met hetzelfde inkomen niet evenveel belasting hoeven te betalen, wordt geen rekening gehouden met de draagkracht. Dat uitgangspunt staat al sinds 1918 in het verkiezingsprogramma van de SGP. Ds. Kersten schreef: "De overheid zij op haar hoede tegen opzettelijke bevoorrechtiging van de ene volksgroep ten koste van de andere." Dat de overheid tweeverdieners bevoordeeld en eenverdieners benadeeld, is de SGP niet voor niets een doorn in het oog.

Beestachtig

Het Kamerlid met de meeste dierenliefde was ongetwijfeld Van Dis senior. Hij vond het vreselijk als dieren onnodig lijden. Zo was hij fel tegen vivisectie, het opensnijden van levende dieren om te zien hoe het bloed loopt. Hij vond het een "beestachtig idee" dat een dierenlaboratorium in 1965 publiek toeliet bij zulke experimenten. Wie weet zitten er wel sadisten tussen. Toen in 1966 naar buiten kwam hoe in Canada op zeehonden werd gejaagd, was Van Dis degene die hierover in de Tweede Kamer het debat begon. Elk jaar werden tienduizenden zeehonden doodgeknuppeld. Jonge zeehondjes werden zelfs levend gevild. Hij wilde dat Nederland verontwaardigd reageerde op deze "ruwe, onmenselijke, ja beestachtige wijze" van jagen. De zeehondencreche in Pieterburen steunde hij graag.

Dikke ik

De oliecrisis in 1979 zorgde voor veel werkloosheid en armoede. Hoe mensen daarop reageerden, verbaasde ds. Abma. "Oog in oog met zoveel nood volhardde de overgrote meerderheid van ons volk in zelfzucht en egoïsme." Hij verklaarde de jaren 80 tot het 'ik-tijdperk'. Die crisis is nog niet voorbij. Premier Rutte had tijdens het partijcongres van de VVD in 2015 ook kritiek op de 'grote dikke ik-mentaliteit' in Nederland. Mensen die denken overal recht op te hebben, maar geen verantwoordelijkheid nemen voor anderen, mogen van hem wel eens in de spiegel kijken.

Bij het DNA van de SGP past daarom niet alleen kritiek op anderen, maar ook zelfkritiek. Ds. Kersten keek ook vaak in de spiegel en voelde zich schuldig over de ellende in Nederland. Ook al hebben SGP'ers meer oog voor de negatieve kant van bepaalde ontwikkelingen, zij hebben de waarheid niet in pacht en kunnen nooit in de toekomst kijken. Die ligt in Gods hand.

Het antwoord op uw logistieke vragen

REENEN

TRANSPORT - WAREHOUSE - VERHUIZINGEN

Snel, veilig &
betrouwbaar

Postbus 57 | 3770 AB Barneveld | The Netherlands
Energieweg 31 | Barneveld | Industrieterrein Harselaar-Oost
Telefoon: +31 (0)342 - 405 405 | Email: info@reenen.nl

www.reenen.nl

sinds 1973

VAN MANEN

meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

Geerts herenkleding

HET STAAT met aandacht!

ONTDEK ONZE COMPLETE
COLLECTIE TOT IN DE DETAILS!

HERENKLEDING | AMBTSKLEDING | TROUWKOSTUUMS
Dorpsstraat 229 Scherpenzeel 033 277 88 99 www.geertsherenkleding.nl

Van anderen

Kijk, wij kennen de SGP van huis uit. Maar hoe keken anderen in de afgelopen eeuw tegen de SGP aan? Daarvoor ben ik op zoek gegaan naar andere Binnenhofbewoners.

Door Menno de Bruyne

Niet echt positief was chroniqueur van de parlementaire geschiedenis tussen 1918 en 1940, prof. P.J. Oud. Onpartijdig was dit Kamerlid en deze minister niet. Hij was namelijk lid van het vooroorlogse 'D66'.

Toen de SGP in 1922 in de Tweede Kamer kwam schreef hij: "Hier ziet men nu het calvinisme in zijn uiterste steilheid en onverdraagzaamheid." Over ds. Kersten: "Hij spreekt op een wijze die tegelijk krakend en zalvend is. Zijn optreden is het hinderlijkst voor de antirevolutionairen, onder wier kiezers het terrein van zijn arbeidsveld ligt."

Heel anders oordeelde collega-Kamerlid H.W. Tilanus van de Christelijk-Historische Unie. "Ds. Kersten heeft vier jaar achter mij gezeten. (...) Ik kon het goed met hem vinden in die jaren. Vergeet niet dat Kersten toen hij in 1922 pas kamerlid was, nog niet dat gehaaide jongetje was, dat hij zich later betoonde. (...) Hij kon later juist bijzonder vlot spreken."

Ds. Zandt, trouw kompaan van ds. Kersten, overleed in 1961. De katholieke Kamervoorzitter Kortenhorst hield toen een herdenkingsrede. Daaruit blijkt dat ds. Zandt personen en zaken goed wist te scheiden. "Hij bestreed richtingen en tendensen en hij werd

niet moede te toornen tegen alles wat hij in strijd achtte met Gods Woord, maar hij nam vroom en mild de grenzen der naastenliefde in acht. (...) Onlangs werd ik opnieuw (...) getroffen door zijn beminnelijkheid en de ruimhartigheid bij de beoordeling van zijn medeleden..."

Vijf jaar eerder had de parlementair redacteur van het liberale *Algemeen Handelsblad*, A.W. Abspoel een boekje geschreven over de Tweede Kamer, 'Van Binnen- en Buitenhof'. Over de SGP schreef hij: "Een zeer bijzonder geluid van een kleine minderheidsgroep, dat wel eens veel weg heeft van dat eens roepende in de woestijn. Ds. Zandt en ir. Van Dis laten zich hierdoor - en dat kan gerespecteerd worden - echter geenszins uit 't veld slaan. Zij hebben het geloof, dat bergen verzet..."

De Kamerfractie bestond ná het wegvallen van de 'aartsvaders' Kersten en Zandt uit de kamerleden ds. Abma, ir. Van Rossum en Van Dis. Kamervoorzitter Dolman (PvdA) schreef over het SGP-trio: "Dominees hebben ook hun stempel op de partij gedrukt: Kersten, Zandt, Mieras, Abma. Het calvinisme is echter niet alleen verkondigd van de preekstoel, het is ook beleden op akkers en schepen, in schuren en kantoren, door kooplieden en ingenieurs. Terecht zaten de laatste

tien jaren Van Rossum en Van Dis naast Abma."

Na een kort intermezzo onder de goed- en blijmoedige ir. Van Rossum, werd ir. Van der Vlies het SGP-gezicht. Bij zijn 25-jarig jubileum in 2006 verscheen een gedenkboekje. Premier Balkenende schreef daarin: "De SGP is een stabiele factor in onze democratie. (...) Van der Vlies tracht, zoals hij het zelf zegt, 'de goudklomp van Gods Woord om te smelten tot pasmunt voor de praktische politiek'... Tijdens de algemene beschouwingen van 2003 onderbrak Van der Vlies zijn eigen betoog met de volgende woorden: 'Voorzitter. Het lampje ten teken dat mijn spreektijd op is, brandt nog niet, maar dat is ongetwijfeld het gevolg van uw clementie. Mijn spreektijd moet toch ongeveer op zijn.'" De voorzitter veerde verbouwereerd overeind. "Laten alle andere leden dit in hun oren knopen. U krijgt er een minuut bij!"

Hoeveel tijd de SGP er nog bij krijgt na dit honderdste jaar, weten we niet - gelukkig niet. Dat hoeven we ook niet te weten. Groen van Prinsterer, de vader van de christelijke politiek in Nederland, zei ooit: "Een staatsman niet, een Evangeliebelijder." Zolang mensen dát van ons kunnen zeggen, is het goed. SGP...of geen SGP. ■

Grenzeloos SGP

Door Kees Knulst

In landen in Oost-Europa en het Midden-Oosten staan christelijke partijen vaak in de kinderschoenen of is er helemaal geen christelijke politieke partij. SGP-politici staan in een lange traditie en kunnen in hun politieke optreden putten uit de schat aan ervaring die door de decennia heen is opgebouwd. Die kennis en ervaring wil de SGP graag delen met christenen in het buitenland, via de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE).

Het ontbreken van een christelijke partij in een land betekent dat de boodschap van de Bijbel vaak niet of nauwelijks doorklinkt in de politiek. Het gaat om de boodschap van leven, van naastenliefde en van een goed moreel kompas. Soms zijn er wel individuele christelijke politici actief, op een eenzame positie; het is moeilijk om dan echt invloed te hebben. Er is bij onze buitenlandse broeders en zusters veel behoefte aan theoretische kennis, maar ook aan praktische vaardigheden.

Democratie

Regelmatig komt bijvoorbeeld het concept 'democratie' terug in onze trainingsprogramma's. Wat is democratie? Wat zijn de voor- en nadelen ervan? Hoe bescherm je in een democratie de positie van minderheden? Maar ook trainen

we mensen in hoe ze hun christelijke principes kunnen vertalen naar concrete politieke standpunten en hoe ze hun kiezers kunnen bereiken. Dat is uiteraard erg afhankelijk van de politieke situatie in een land. In bijvoorbeeld Irak spelen andere vragen dan in Wit-Rusland.

Democratie wordt vaak als doel op zich gezien. Dat zie je ook terug in de zogenaamde Arabische Lente. Terwijl staten nog helemaal niet waren ingericht op democratie als bestuursvorm, werd het volksbestuur als een soort heilige graal nagestreefd en ingevoerd. Dat werkte averechts, met chaos tot gevolg. Het is van groot belang dat eerst de rechtsstaat op orde is, dat de machten gescheiden zijn en gecontroleerd worden en de rechten van burgers worden gewaarborgd.

Irak

Na de val van Saddam Hussein in 2003 werd Irak bezet door de Amerikanen. Daarna volgden terroristische aanslagen en de verwoestingen door Islamitische Staat. In september 2017 volgde de poging van de Koerden om tot een onafhankelijk Koerdistan te komen. Het noorden van Irak ligt grotendeels in puin en er heerst grote verdeeldheid tussen moslims onderling over de koers van het land. Christenen in Irak proberen door die wanorde heen te manoeuvreren of kiezen voor emigratie. Sinds 2003 is het aantal christenen uitgedund. Veel christenen vragen zich af of er nog toekomst voor hen is in Irak.

Een welkome nieuwe ontwikkeling is onze samenwerking met de Democratic Movement, een beweging die religieuze en partijgrenzen overstijgt en de noodzaak ziet van hervorming van de Irakese politiek. Zij streven naar een politiek zonder corruptie, die gestoeld is op recht en rechtvaardigheid.

Toekomst

In 2017 hebben we vanuit de VOE twee keer een conferentie georganiseerd in Irak: in Erbil en met de Democratic Movement in Hilla, in de buurt van het oude Babylon. Tijdens die conferentie spraken we behalve met moslims en christenen ook met enkele vertegenwoordigers van de Mandaeërs, de volgelingen van Johannes de Doper. Het boeiende aan Irak is dat er een enorme etnische en religieuze diversiteit is.

Om christenen in Irak toekomst te bieden, is het nodig dat de verwoeste christelijke dorpen en steden in de Vlakte van Nineveh worden herbouwd en – minstens zo belangrijk – dat hun vrijheid en burgerrechten worden gewaarborgd. Er zijn nu verschillende christelijke politieke partijen. Dat is natuurlijk mooi, maar in deze situatie moet er intensief worden samengewerkt. Wij helpen door te zoeken naar de verbinding en samenwerking, door aandacht te geven aan de vraagstukken die urgent zijn en door trainingen en conferenties te organiseren. Want als christenen hebben we elkaar nodig! ■

Geïnteresseerd in het werk van Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa?

Kom naar de Internationale Conferentie over Het gezin op 26 oktober 2018 of kijk op sgp.nl/internationaal.

**"BEVORDERING
VAN DEN BLOEI
DER SCHOLEN."**

VGS 4 JANUARI 1921

**DIT IS NOG
STEEDS HET
DAGELIJKSE
DOEL VAN
DE VGS!**

Al bijna 100 jaar lief & leed: SGP en VGS delen niet alleen een lange geschiedenis, maar ook eenzelfde beginsel. Zo mogen we al 97 jaar samen optrekken.

Op 4 januari 1921 werden de statuten van de Vereeniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs vastgesteld. Bevordering van den bloei der scholen, dat was het doel. Toen én nu. Anno 2018 zitten er ruim 70.000 leerlingen op christelijk-reformatorische scholen. Zo'n 45 VGS-medewerkers mogen zich dagelijks inzetten voor onze scholen. Met het oude doel nog steeds fier voor ogen: de bloei van het christelijk-reformatorisch onderwijs!

Wilt u weten hoe wij uw school kunnen laten bloeien?

Kijk op www.vgs.nl

"Het is echt een fabeltje dat wij de problemen afdoen door het citeren van een paar Bijbelteksten"

Mr. dr. J.T. van den Berg
Tweede Kamerlid
van 1986 tot 2002

Wie de JEUGD heeft...

De SGP-jonkies zijn zichtbaar, creatief en échte organisatoren. Ze plannen bijeenkomsten. Ze nodigen Kamerleden en bewindspersonen uit. Ze publiceren voor elks wat wils in *Klik, In Contact* of op de website. En ze vormen op bijna elk beleidsterrein een serieuze denktank.

Door Cornel van Beek en Anna van der Meij

De SGP is een kleine partij met drie blauwe Kamerzetels. Toch staat elke zetel voor maar liefst ruim 10.000 leden. Dat maakt ons qua ledenaantal de vierde partij van Nederland. Om nog maar te zwijgen over de jongerenorganisatie. Die is zelfs de grootste van het hele land.

Als je zegt dat de jongeren de SGP'ers van de toekomst zijn, dan doe je

ze te kort. Want het zijn naast de SGP'ers van de toekomst ook de SGP'ers van nu. Al was het maar om de eenvoudige reden dat ze nu al invloed hebben op de partij.

Neem het onderwerp Europa. De SGPJ maakt zich daar, zo mogelijk, nóg meer zorgen over dan de moederpartij. Daarom lanceerden de jonge SGP'ers vorig jaar op de partijdag in Hoevelaken een voorstel om het veelkoppige EU-monster in te perken. De motie werd aangenomen en de SGP presenteerde begin 2018 de initiatiefnota: De lidstaten weer aan het roer!

Zo zie je maar. Die aanstormende SGP'ers hebben nu al veel in de staatkundige melk te brokkelen. En wat dacht je van de jonge gemeenteraadsleden? Velen van hen

komen rechtstreeks uit de SGPJ-gelederen. Jong talent staat klaar om vanuit de kweekvijver het ruime sop te kiezen. Onze jongeren zijn een toonbeeld van een springlevende partij. De SGP is een frisse organisatie. En dat na maar liefst 100 jaar! Zonder de SGPJ was de SGP niet wat zij nu is. En zonder aanstormend talent heeft de partij geen toekomst.

Maar wie Mark, Bettine, Nanja, Berry, Jasper, Johan, Jaap, Niek, Jos, Dinant, Pieter-Jan, Hermien, Rick, Herbert-Jan, Walter, Wenneke, Maarten, Melvin, Christian, Leon, Lianne, Annelies, Josefiën, Willem, Martijn, Sasja, Herwout, Henry, Jan, Silvan, Tom, Niels, Martin, Erwin, Wilco, Hans, Marien, Arie, Wietse, Erik Jan, Wouter, Chiel, Mathilde, Cornelis, Leander, Lisette, Jurian, Ardjan, Willem-Jan, Arjen, Johannes, Gerwin, Annelien, en al die andere jongeren heeft... ■

...die heeft de toekomst!

voor helderheid
over christen-zijn
op je werk

JURIDISCHE
HULP

PERSOONLIJK
ADVIES

INFORMATIE

INSPIRATIE &
ANTWOORD

SAMEN WERKEN
VANUIT DE
BIJBEL

SGP DOOR DE JAREN HEEN

Op 24 april wordt de SGP opgericht, mede door de Zeeuwse predikant Kersten.

Op 5 mei verschijnt voor het eerst het partijorgaan *De Banier*.

Tijdens de 'Nacht van Kersten' (10 op 11 november) komt kabinet-Colijn I ten val door een amendement van Kersten om het Nederlandse gezantschap bij de paus op te heffen.

Vanaf 1934 worden studieverenigingen opgericht die later samengaan en uitmonden in SGP-jongeren.

1918

Op 1 mei 1918 werd burgemeester Johannes de Visser lid van kiesvereniging Aagtekerke. Daarmee was hij de allereerste burgemeester van SGP-huize.

1921

Kersten houdt een handtekeningenactie tegen de vaccinatiedwang en biedt het boekwerk aan bij koningin Wilhelmina. Dit was een goede campagneactie, want bij de Tweede Kamer-verkiezingen haalt de SGP een zetel en gaat Kersten de Kamer in.

1922

Bij de verkiezingen wordt een derde zetel gehaald. Zandt en Van Dis sr. vormen samen met Kersten de SGP-fractie. De derde zetel verdwijnt weer na de verkiezingen van 1937.

1925

1929

De Tweede Kamer herdenkt de overleden paus Pius XI. Uit protest verlaten Kersten en Zandt de vergaderzaal.

1934

1939

SGP DOOR DE JAREN HEEN

Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt de SGP, net als andere politieke partijen met uitzondering van de NSB, door de Duitsers verboden.

Van Rossum dient als eerste SGP'er een initiatiefwet in die met algemene stemmen wordt aangenomen. Hij introduceert de term 'aangeschoten wild' voor een zwaar gehavende minister.

Op 21 maart 1974 wordt de Stichting Studie en Voorlichtingscentrum SGP opgericht, later omgezet in Guido de Brès-stichting, het wetenschappelijk instituut.

Het lidmaatschap van de jongerenorganisatie LVSG/SGP-jongeren wordt opengesteld voor meisjes.

Na de verkiezingen van 1998 bestaat de Kamerfractie uit Van der Vlies, Van den Berg en Van der Staaij. Dankzij de vasthoudendheid van Kamerlid Van der Vlies komt er een steunregeling voor jonge boeren, die de naam 'Gulden Vlies-regeling' krijgt.

Na de verkiezingen voor de Eerste Kamer bestaat de fractie uit G. van den Berg en Holdijk.

Lilian Janse wordt als eerste SGP-vrouw in de gemeenteraad van Vlissingen gekozen.

De partij viert haar honderdjarige bestaan!

1940 1956 1968 1971 1974 1984 1987 **SGP** 1998 2007 2010 2012 2014 2015 2018

De Tweede Kamer wordt uitgebreid naar 150 zetels en de SGP heeft weer een derde zetel. De in Zeeuwse dracht geklede burgemeester van Zoutelande Kodde wordt Kamerlid en krijgt veel aandacht van de pers. In de Eerste Kamer haalt de SGP voor het eerst een zetel.

De welbespraakte dominee Abma wordt fractievoorzitter en houdt in 1972 een indrukwekkende rede tijdens het emotionele debat over de vrijlating van de oorlogsmisdadigers 'De drie van Breda'.

De SGP verwerft een zetel in het Europees Parlement die ingenomen wordt door Van der Waal.

Van der Vlies neemt afscheid van de politiek. Van der Staaij volgt hem op als fractievoorzitter. Samen met Dijkgraaf vormen zij de SGP-fractie.

De SGP haalt een forse stemmenwinst bij de Tweede Kamerverkiezingen en veroverd weer een derde zetel, die wordt ingenomen door Bisschop

Na vier jaar eenmansfractie, haalt de SGP weer twee zetels in de senaat, die worden ingenomen door Schalk en Van Dijk.

JUBILEUM

Zaterdag 21 april jubileumpartijdag

Zaterdag 21 april is de partijdag waarop de SGP haar 100-jarig jubileum viert. Een van de gasten is minister-president Mark Rutte. Ook Kees van der Staaij voert het woord. De leiding is in handen van partijvoorzitter Maarten van Leeuwen.

► Prentenboek *Op de Bres*

Het eerste exemplaar van het prentenboek is op de SGP-jongeren- en fractieoverhandigd aan oud-fractievoorzitter Bas van der Vlies. Zeven fractievoorzitters die leiding gaven aan de partij, komen in het boek langs. Lees en bekijk zelf hoe de SGP steeds weer op de bres staat om Nederland te besturen volgens Gods Woord. Het prentenboek is verkrijgbaar in de webshop van de SGP.

► Jubileumboek en -video

Op de partijdag zullen het jubileumboek en de jubileumvideo gepresenteerd worden. Elk adres waar een SGP-lid woont, krijgt in de loop van het jaar het boek *Politiek bij een geopende Bijbel*.

Jubileumvideo

Deze video komt na de partijdag ook beschikbaar op de jubileumwebsite: 100jaar.sgp.nl/video en op ons YouTube-kanaal: [youtube.com/fractiesgp](https://www.youtube.com/fractiesgp).

SGP
100 jaar

Dinsdag 24 april Jubileum- bijeekoms

U bent welkom in de
Grote Kerk van
Dordrecht vanaf
20.00 uur.

► Donderdag 26 april

De SGP biedt een bijzondere kunstuiting aan het parlement aan.

► Vrijdag 26 oktober

Internationaal gezinscongres SGP

► Vrijdag 2 november

Studiedag Reformatorisch populisme

► Dinsdag 13 november

Guidolezing

► Zaterdag 22 september SGP-familiedag

De SGP organiseert dit jaar haar familiedag in het Openlucht-museum in Arnhem (Hoeflerlaan 4). Op deze dag is het mogelijk om met familieleden het Openluchtmuseum te bezichtigen, een speurtocht te doen, met een SGP-trein door het park te reizen en tijdens de reis politici uit Den Haag te spreken en nog veel meer SGP-activiteiten. U bent welkom van 9.30 tot 18.00 uur.

Toegangsprijs	Normaal	SGP-prijs
Volwassenen	€ 19,00	€ 10,00
Kinderen (3 t/m 12 jaar)	€ 16,00	€ 10,00
Museumjaarkaart	gratis	gratis
Parkeerkaart	€ 7,00	€ 4,00

Kijk voor meer informatie en het bestellen van de kaarten op sgp.nl/familiedag of bel, wanneer u niet over internet beschikt, 010-7200 770.

► Jubileum- bundel

De bundel *Mannen van Gods Woord. De Staatkundig Gereformeerde Partij 1918-2018* is op 18 april gepresenteerd tijdens een symposium van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP en het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen. Het boek is verkrijgbaar via de webshop van de SGP.

Voor alle data geldt Deo volente

“Als er al nieuws onder de zon is, is dat dikwijls oud nieuws”

Ir. B.J. van der Vlies
Tweede Kamerlid
van 1981 tot 2010

Interview

'CONSTRUCTIEVE
BIJDRAGE
MET EEN

kwinkslag

Stieneke van der Graaf –
Tweede Kamerlid
voor de ChristenUnie

Een van de eerste Kamerleden voor de SGP, ds. P. Zandt, kwam uit het Groningse dorpje Stedum. Wat is uw band met Groningen?

Ik heb in Groningen gestudeerd en woon er met heel veel plezier. In de jaren waarin ik lid ben geweest van de Provinciale Staten, heb ik de provincie ook heel goed leren kennen. Ik voel me thuis in de stad, maar ga ook graag de provincie in om te genieten van het Wad en de eeuwenoude Groninger kerken met hun orgels.

U bent jarenlang lid geweest van de Provinciale Staten van Groningen. Hoe werkte u samen met de provinciale afdeling van de SGP?

Ik ben van 2007-2018 lid geweest van Provinciale Staten, vanaf 2013 als fractievoorzitter. De ChristenUnie en de SGP werken daar al heel lang samen, zo

zit er bijvoorbeeld in onze steunfractie een lid van de SGP.

Sinds 31 oktober 2017 bent u lid van de Tweede Kamer. Merkt u een kloof tussen de Randstad en 'de rest van Nederland'?

Als Kamerlid uit Groningen vind ik het belangrijk om het geluid vanuit de regio te versterken. Daarom ben ik blij dat dit kabinet oog heeft voor wat er in de regio speelt. Er wordt geïnvesteerd in kleine scholen, zodat ook in de dorpen kan worden gekozen voor de school die bij je past. Ook worden jonge boeren ondersteund bij de overname van het gezinsbedrijf.

Op welke dossiers werkt u in de Tweede Kamer intensief samen met de SGP-kamerleden?

In het regeerakkoord hebben we ervoor gezorgd dat er extra geld beschikbaar

komt voor vrijwilligerswerk onder gevangenen. Bij de begrotingsbehandeling van Justitie heb ik samen met de SGP een amendement ingediend om ervoor te zorgen dat het extra geld op de juiste plek terecht zou komen. Hierop kunnen organisaties als Gevangenzorg Nederland en Exodus ook een beroep doen. En dat is gelukt!

Waarin waardeert u de SGP-collega's?

De constructieve bijdragen tijdens het debat met de nodige kwinkslagen kan ik zeer waarderen.

De SGP bestaat 100 jaar. Wat wilt u aan alle SGP'ers meegeven?

Allereerst een hartelijke felicitatie. Ik wens de SGP toe dat haar geluid in de toekomst mag blijven klinken in het streven naar recht en gerechtigheid. ■

Op zoek naar een **architect?**

Maak kennis met Architectenbureau **BORN** BV BNA!

Een veelzijdig bureau dat oplossingsgericht denkt en werkt. Goed luisteren naar de wensen van onze opdrachtgevers en het respecteren van de financiële kaders is voor ons vanzelfsprekend. Onze passie is om alle wensen op een creatieve en aansprekende wijze te vertalen in realiteit. Tot op detailniveau! We hebben veel ervaring met onder meer kerkbouw, scholenbouw, woningbouw, utiliteitsbouw en de zorgsector. En mogen werken aan inspirerende projecten in heel Nederland.

0187-482466 | info@bornarchitecten.nl
www.bornarchitecten.nl

Passie
voor vakmanschap

*Werkbladafzuiging
werkend in showroom
(3 modellen)*

SINDS 1935
HUISMAN
keukens | sanitair | doe het zelf

Voltastraat 1 | 2952 AW Alblasterdam
078 69 32 541 | www.huismanalblasterdam.nl

OLIFMANNETJE

van de SGP

Zijn overall be-
staat uit een
driedelig Brits

kostuum, compleet met
pet tegen meeuwenpoep. Zijn

enige gereedschap, zijn bril,

bungelt dan hier, dan daar. Op on-

verschillige manier maakt hij het

volk van alles wijs over het reilen

en zeilen van Kamerleden, ministers

en monarchen. Als de motor moeizaam

draait, gooit hij humor in de tank. Hij

heeft een hekel aan paperassen en schiet

er het liefst propjes van naar de vele Haagse

baasjes. Progressief en conservatief weet hij

te enthousiasmeren voor het Kamerarchief.

Hij richt de schijnwerper altijd op anderen,

maar ontkomt er dit keer zelf niet aan. ■

PIETER VERHOEVE (36)
Burgemeester Oudewater
sinds 2012 en voorzitter
bestuurdersvereniging

JOOST WEIJERS (13)
Actief bij campagne gemeen-
teraadsvieringen 2018

PIETER WEIJERS (42)
Sinds 2010 (burger)raads-
lid in Capelle aan den IJssel

BART VERHOEVE (61)
Fractievoorzitter SGP
Graafstroom van
1998 tot 2010

MARTIN VERHOEVE (61)
Voorzitter kiesvereniging
Ridderkerk tussen 1998
en 2007

WIM WEIJERS (66)
Lid/secretaris bestuur
SGP Zuid-Holland van
2000 tot 2017

**ANNE-LOTTE
VERHOEVE (12)**
Lezer van Klik en de
nieuwsbrief van SGPJ

De familie Verhoeve

een echt
SGP-nest

De familie Verhoeve blijkt een SGP-nest te zijn. Opa Pieter Verhoeve (1924-2010) was tussen 1984 en 1998 bestuurslid van de kiesvereniging Banier III in Rotterdam-Kralingen en moedigde politieke betrokkenheid in zijn familie zeer aan. Beide zonen, de tweeling Bart en Martin, en schoonzoon Wim waren (en zijn) bestuurlijk actief voor de SGP. Kleinzoon Pieter Verhoeve is inmiddels burgemeester, kleinzoon Pieter Weijers raadslid. Ook de jongste generatie is politiek geïnteresseerd.

Asperge soep

met zalmknippers
en zeekraal

Maaltijdsoep voor 6 tot 8 personen
Bereidingstijd 45 tot 60 minuten

Ingrediënten

- 700 gram verse witte (eventueel groene) asperges
- ruim 3 liter kraanwater
- 2 pakjes 'Limburgse aspergesoep'
- 1 blokje tuinkruidenbouillon
- 300 gram gerookte zalmknippers
- 200 gram zeekraal
- 2 bosuitjes

Bereiding

1. Was de asperges en leg ze vier uur van tevoren in koud water, zodat ze zich 'vol zuigen';
2. Was de zeekraal en snij die in stukjes van 2 cm. Breng de zeekraal daarna in 0,5 liter water in een aparte pan aan de kook en laat die vervolgens gedurende 30 minuten zachtjes doorkoken;
3. Schil de asperges met een aspergeschiller vanaf vlak onder het kopje naar beneden; snij het voetje van 1 cm eraf. Kook de schillen en de voetjes in 1 liter water in een aparte pan en laat die gedurende 30 minuten zachtjes doorkoken. Snij de asperges in stukjes van 2 cm, doe ze in de soeppan in 1 liter water en voeg het blokje tuinkruidenbouillon toe. Breng het geheel aan de kook en laat dit vervolgens zachtjes doorkoken;
4. Doe 0,75 liter koud water in een kom en voeg de beide pakjes 'Limburgse aspergesoep' toe; mix dit met een garde tot een glad geheel. Voeg toe aan de asperges in de soeppan, breng onder regelmatig roeren aan de kook en laat zachtjes doorkoken;
5. Ontdoe de bosuitjes van de voetjes en het overtollige blad en snij ze in stukjes van 1 cm;
6. Zeef de aspergeschillen en -voetjes; pers ze desgewenst nog eens grondig uit en voeg alleen het opgevangen vocht toe aan de soep;
7. Voeg de zeekraal mét het water toe aan de soep;
8. Voeg de zalmknippers en de kleingesneden bosuitjes toe;
9. Garneer de soep desgewenst met een eetlepel peterselie;
10. Breng de soep onder regelmatig roeren tegen het kookpunt en laat daarna nog 10 minuten zachtjes 'rijpen'.

Serveren

De soep is een volwaardige warme maaltijd. Lekker met stokbrood of crackers met zalmfilet. Een glaasje Chardonnay maakt het compleet.

Eet smakelijk

Kamerlid Bisschop blijkt een echte keukenprins te zijn. Zijn kleindochter Eleonora (3) helpt hem graag. "Ik kook al vijftien jaar soep op zondag. Een maaltijdsoep is snel klaar. Op de rustdag willen we zo min mogelijk doen. De keuze varieert tussen gevulde kippensoep, tomatensoep met balletjes, groentesoep met een stevige worst, ossenstaartsoep met een flinke schenkel, champignonsoep met hamblokjes of vissoep. Deze aspergesoep is echter favoriet. Als je die geproefd hebt, weet je waarom."

GAYKO
BETERE RAMEN EN DEUREN

Het beste kozijn voor uw huis

Je hebt houten kozijnen, kunststof kozijnen en GAYKO kozijnen. Deze laatste zijn ontwikkeld en gemaakt in Duitsland volgens de hoogste kwaliteitsnormen. Dankzij een uniek en gepatenteerd veiligheidssysteem zijn ze extreem inbraakwerend en duurzaam. Daarnaast besparen ze energie, hebben ze een hoge isolatiewaarde en zijn ze onderhoudsvriendelijk. Ervaar het zelf bij uw dichtstbijzijnde dealer.

Made in Germany

ALFA
RAMEN EN DEUREN

Tinstraat 99
RIDDERKERK

Darwinstraat 12
ZOETERMEER

Hoogeveenweg 81
NIEUWERKERK A/D IJSSEL

A. v. Leeuwenhoekweg 38
ALPHEN A/D RIJN
0180 32 18 18
alfaramen.nl

ASCO

Mortiereboulevard 40
MIDDELBURG
0118 44 19 44
ascozeeland.nl

van ESSEVELD
SINCE 1991

Rijksstraatweg 233
ELST (RHENEN)
0318 47 21 14
esseveld.nl

Oud Loosdrechtsedijk 69e
LOOSDRECHT

Dijnselburgerlaan 1-12
ZEIST

Dimetra - Holland

UW ZWITSERLAND EXPERT

Bel 033 - 277 22 66 of mail info@dimetra.nl

- ✓ Koel- en Vriesgroupagevervoer
- ✓ Containertransport
- ✓ Volumetransport
- ✓ Machinetransport
- ✓ Op- en Overslag
- ✓ Douaneloods
- ✓ Eigen in- en uitklaring

Kijk voor meer informatie op dimetra.nl

Glashorst 123
Scherpenzeel
T 033 - 277 2266

‘Ssst,

niet verder vertellen’

Hans Wiegel (VVD)
over de SGP

“De SGP is diepgeworteld in ons volk. Niet zo groot: zo’n twee à drie zetels in de Tweede Kamer. Wel een partij met veel leden en een grote jongerenorganisatie: 7000 leden. Zij voelen zich zeer met hun partij verbonden. De SGP’ers zijn gehecht aan hun beginselen. Niet meegaand met de ‘waan van de dag’. Gouvernementeel. Niet oppositioneel, alleen vanwege de oppositie op zich. Betrouwbaar dus. Bestuurlijk sterk ook. Toen ik minister was heb ik zo’n vier SGP’ers voor een benoeming tot burgemeester voorgedragen. In ons parlement een parel. Kamerleden die hun zaken kennen. Geen grijze muizen. Gerespecteerd en gewaardeerd.”

Aldus oud-minister Wiegel op 26 januari 2018 in de Telegraaf.

Wiegel heeft veel generaties SGP meegemaakt en kan daar levendig over vertellen. Gelukkig kreeg de redactie de kans om nog even in gesprek te gaan met deze VVD-coryfee.

“Je weet wat je aan SGP’ers hebt. Ik heb met heel veel plezier met ze samengewerkt. Ik vond dominee Abma een fantastische man, maar hij praatte heel zachtjes. Ik liep dus altijd naar voren om hem beter te kunnen verstaan. Ook maakte hij altijd heel kleine grapjes in zijn speeches, dat was super.

Abma was heel anders dan Bas van der Vlies. Jullie kennen misschien wel

het verhaal dat er op een gegeven moment tijdens een kabinetsformatie toenadering is gezocht tot de SGP. De vraag was of ze geen steun konden geven aan het kabinet. Op een later moment kwam ik Bas van der Vlies tegen tijdens een happening van oud-Kamerleden. Ik zeg: ‘Bas, jullie zitten nu bijna in het centrum van de macht.’ Waarop hij antwoordde: ‘Ssst, niet verder vertellen.’ We hebben toen zo gelachen. SGP’ers zijn echt leuke mensen.

Tig jaar geleden heb ik ook eens gesproken op een bijeenkomst met jonge ondernemers van de SGP. Er was zo’n 400 man. Natuurlijk was

er een gebed vooraf en een gebed aan het einde. De voorzitter van de avond, een jonge accountant, heette mij zeer hartelijk welkom. Hij vond dat ik in het komende kabinet maar minister-president moest worden. Nou, dat leidde zelfs tot een voorzichtig applaus in de zaal. Toen dacht ik: Ik zal jullie krijgen. Dus ik zei: ‘Dames en heren, ik heb met veel belangstelling naar uw voorzitter geluisterd. En ik kan u mededelen, als ik ooit premier mocht worden, dat mijn vicepremier dáár achter het spreekgestoelte zit.’ Wijzend naar die jongeman van de SGP. Daarop kreeg ik een daverende ovatie van de hele zaal.” ■

In de voetsporen van Groen

Door Emma de Boer en Jurian van der Ree

Guillaume Groen van Prinsterer (1801-1876) was een Nederlands historicus en politicus die kan worden gezien als de grondlegger van de Nederlandse christelijke politiek. Niet voor niets prijkt zijn naam op de gevel van veel scholen en instanties. Hij leefde in revolutietijden en had daarop een helder antwoord: Tegen de revolutie het Evangelie! Groen van Prinsterer stond voor een christelijk geluid in de politiek. Zijn woorden en daden inspireren tot op de dag van vandaag veel SGP'ers.

'God, Nederland en Oranje' was de drieslag die het denken van Groen kenmerkt. Voor het Evangelie, zijn liefde voor de Nederlandse geschiedenis en het koningshuis en zijn ideeën voor een nationaal besef. De SGP hecht nog steeds aan deze drieslag. Haar protest tegen het schrappen van het beledigen van de koning uit de Strafwet is hiervan een goed voorbeeld.

"Zonder de Heilige Schrift blijft de wereldgeschiedenis een raadsel; daarentegen door het geloof weten wij haar inhoud en doel: de vervulling van de Paradijsbelofte." Dit is een bekend citaat uit het werk van Groen. Van jongs af aan had Groen een liefde voor de geschiedenis. Het woord van God ziet Groen hierin als sleutel tot het begrijpen van het verleden. Zo kan ook de geschiedenis weer behulpzaam zijn

bij het nemen van moeilijke politieke beslissingen. Lessen uit de geschiedenis en vooral uit de Bijbel vormen voor de vele politiek actieve SGP'ers de basis van hun standpunten.

"Laat ons met het oog naar Hem, Die wijsheid en kracht geeft, op de uitgestrektheid van Zijn weldaden acht geven en op de omvang van onze verantwoordelijkheid bedacht zijn." Als christen-politici moeten we onze verantwoordelijkheid nemen, met het oog op God. Dat is een houding die ook de SGP kenmerkt. De afgelopen honderd jaar heeft de SGP verantwoordelijkheid genomen waar nodig en niet toegegeven aan de verleiding van de macht. God geeft wijsheid en kracht in het moeilijke werk in de politiek.

"In ons isolement, in onze beginselvastheid, ligt onze kracht",

zo luidt een ander citaat uit het werk van Groen van Prinsterer. Veel Nederlanders vinden de beginselen van de SGP ouderwets en niet meer van deze tijd. Sommigen hebben er rechtszaken om aangespannen. Maar de SGP heeft niet toegegeven aan die druk en is standvastig gebleven. Geen andere partij heeft het zo lang met dezelfde diepgewortelde ideeën kunnen uithouden.

"De Heere regeert! Bemoedigender waarheid is er niet." Soms is de politieke hectiek overweldigend, moet er hard gewerkt worden en zijn compromissen moeilijk. De belijdenis dat de Heere regeert geeft dan ontspanning. Ook bij de gevoelige discussies rond abortus en levensbeëindiging is het niet te vatten hoe de toekomst eruit zal zien. Het geeft hoop als we bedenken dat Hij de geschiedenis schrijft. ■

Techno West Services

vorkheftrucks - verreikers - terminaltrekkers

Techno West Services B.V.
Weihoek 6
4416 PX Kruiningen

E-mail : verkoop@technowestservices.nl
Tel. : +31 (0) 113 312 186
Mob. : +31 (0) 654 774 755

verkoop - verhuur - onderhoud **www.technowestservices.nl**

Van Ree Accountants
registeraccountants en belastingadviseurs

Een frisse kijk op uw cijfers.

Hoe goed bekijkt u uw organisatie? Welke ontwikkelingen houden u bezig? Welke cijfers vragen om uw aandacht? Van Ree Accountants kijkt graag met u mee. Natuurlijk, als accountant zorgen we ervoor dat u over de juiste cijfers beschikt. Maar dat zoveel bedrijven en non-profitorganisaties al 50 jaar met ons samenwerken, heeft een andere reden. Het is onze frisse kijk op de cijfers die verrassende inzichten oplevert. Opmerkelijke trends. Ontwikkelingen in het resultaat. Veranderende prestaties. Groeiende kansen. Met een frisse kijk zie je zoveel meer.

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP CIJFERS.
AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY
WWW.VANREEACC.NL

ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | DOORN | GELDERMALSEN | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

SINKEGROEP

VERRASSEND VEELZIJDIG

WWW.SINKEGROEP.NL

KRUININGEN / 0113 - 382160 / INFO@SINKEGROEP.NL

‘Altijd constructief altijd aardig’

Door Corry-Anne van der Tang-Everse

Ankie Broekers-Knol –
voorzitter van de
Eerste Kamer

“Wat maakt die klok een raar geluid, zeg! Als je eronder zit, is het erg hinderlijk. Daar moeten we wat aan doen.” Ankie Broekers-Knol heeft de zaakjes graag op orde. Niets mag de reflectie in de Eerste Kamer verstoren. De voorzitter van de Eerste Kamer heeft haar vaste plaats in de plenaire vergaderzaal: op een kleine verhoging onder het metersgrote schilderij van koning Willem II. Een foto in de groene bankjes van de Eerste Kamer? “Daar hoor ik nu eigenlijk niet.” In haar werk-kamer praten we onder het genot van een kopje koffie verder over de politiek, de liefde, de senaat en de rol van de SGP.

Waarom bent u de politiek ingegaan?

Ik was vaak op borrels en bijeenkomsten waar veel geklaagd werd over de politiek. Dan kun je wel roepen vanaf de zijlijn dat je het er niet mee eens bent, maar ik dacht: Als er iets moet veranderen, dan moet je ook zelf mee willen doen. Ik werd in 1973 in Leiden actief in de lokale VVD en kwam op de conceptkandidatenlijst. Maar mijn man en ik gingen trouwen, kregen een baby'tje en wilden een huisje vinden. Dat vonden we niet in Leiden, maar in Oegstgeest. We hebben toen gekozen voor ons gezin en ik heb me teruggetrokken als kandidaat. Later gingen we in Overveen wonen en werd ik benaderd omdat de lokale fractie een jurist nodig had. In 1986 kwam ik in de Bloemendaalse raad.

U bent toen ook buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Bloemendaal geworden.

Dat had ook een bijzondere reden. We hadden een oud huis met een loden waterleiding die we lieten vervangen. De hulp die op onze twee kindjes paste, werd verliefd op de loodgieter. Toen ze gingen trouwen, vroegen ze aan mij of ik het huwelijk wilde sluiten. Ik ben toen bijzonder ambtenaar van de burgerlijke stand geworden. In ruim 25 jaar heb ik zo'n zes huwelijken per jaar gesloten. Het kostte tijd, maar het was ook ontzettend mooi om te doen. En het huwelijk van mijn hulp en de loodgieter houdt nog steeds stand.

Wat vindt u zo mooi aan het huwelijk?

Ik vind het heel mooi dat mensen van elkaar gaan houden en een verbond willen sluiten, officieel voor een ambtenaar van de burgerlijke stand. Ik ben ervan overtuigd dat het heel bijzonder is als je elkaar weet te vinden en vervolgens een huwelijksband aangaat. Dat vertelde ik graag aan de bruidsparen, ook met de nodige humor en leuke anekdotes.

Al zeventien jaar bent u lid van de Eerste Kamer. Waarom past de senaat zo goed bij u?

Het is de combinatie van het juridische en politieke wat mij erg goed ligt. Ik kan veel kennis en ervaring kwijt in

het Kamerlidmaatschap. Ook al ben ik er min of meer bij toeval ingerold: aan het einde van een ledenvergadering van de VVD in Bloemendaal zei de voorzitter namelijk: "Dat is waar ook: we kunnen nog namen noemen voor kandidaten voor de Eerste Kamer." Toen heb ik mijn vinger opgestoken. Normaal ben ik wat terughoudend, maar toen had ik al twaalf jaar in de gemeenteraad gezeten en werkte ik als jurist. Ik dacht dat ik met die ervaring nuttig kon zijn voor de Eerste Kamer. In 2001 ben ik Frits Korthals Altes tussentijds opgevolgd als Eerste Kamerlid.

In de Eerste Kamer hangt een metersgroot schilderij van koning Willem II. Elk jaar op Prinsjesdag klinkt het uit uw mond: 'Leve de koning'. Hoe sterk leeft de monarchie in het parlement?

We mogen in Nederland ontzettend blij zijn met ons staatshoofd uit het huis van Oranje-Nassau. Ik kan niet voor iedereen spreken, maar ik constateer dat het overgrote deel van het parlement heel tevreden is met het staatshoofd. Dat het een erfelijk staatshoofd is, dat vindt iedereen eigenlijk ook wel prima. Vroeger ging bijvoorbeeld een partij als de SP niet naar Prinsjesdag, maar dat is al lang verleden tijd. Iedereen ziet dat Nederland veel baat heeft bij de manier waarop koningin Beatrix vroeger en koning Willem-Alexander nu hun roeping vervullen.

Wat is uw antwoord op het verwijt dat de Eerste Kamer 'een onnodige doublure' is?

Mensen die dat denken, hebben onvoldoende inzicht in hoe het hier functioneert. Het Nederlandse systeem is een buitengewoon goed systeem. Doordat de Tweede Kamer wetsvoorstellen kan amenderen en de regering tijdens de wetsbehandeling kan wijzigen, ziet niemand hoe een wet er uiteindelijk uitziet nadat deze is aangenomen door de Tweede Kamer, behalve de Eerste Kamer. Het is belangrijk dat een ander orgaan nog eens naar een wet kijkt, omdat dingen soms door de druk anders lopen dan iedereen had gedacht.

Wijlen senator Holdijk zei bij zijn afscheid van de Eerste Kamer dat haar belangrijkste taak ligt in het bewaken van de rechtsstaat en het koesteren van z'n christelijke wortels. Hoe ziet u dat?

Het bewaken van de rechtsstaat is een heel belangrijke taak van de Eerste Kamer. Op mijn voorstel werd een paar jaar geleden in de Eerste Kamer voor het eerst een algemeen debat over de Staat van de rechtsstaat werd gehouden. We kunnen wel allerlei wetten aannemen, maar wat is de samenhang tussen al die verschillende wetten? Juist de Eerste Kamer is de instelling waarbij zo'n reflectie past.

Hoe herinnert u zich Holdijk?

Als ik iemand hoog heb zitten, is het Gerrit Holdijk. Ik heb altijd goed met Holdijk samengewerkt op het justitiedossier. Hij was heel consciëntieus, sympathiek en deed altijd op een positieve manier zijn werk. Hij was de belichaming van een verantwoordelijk Kamerlid, dat er niet op uit is om de boel fout te laten lopen; altijd constructief, altijd aardig. Het kenmerkte hem dat hij tijdens een debat goed luisterde naar andere fracties en daarop inhaakte wanneer hij dat nodig vond. Ik vond het heel grappig dat hij met de hand zijn teksten bleef schrijven terwijl iedereen al lang met een tablet werkte. Hij bleef onverstoort, ook als journalisten drukte maakten, en stak maar een pijp op.

Wat waren mooie momenten met Holdijk?

Een moment zal mij altijd bijblijven. Het is ongetwijfeld het allermooiste moment in mijn loopbaan in de Eerste Kamer, daarom vertel ik dit verhaal vaker. Tijdens Holdijks ziekte was er een belangrijk debat met stemmingen. Holdijk was voor het wetsvoorstel, maar kon de stemming vanwege zijn ziekte niet bijwonen. Daarom had hij 'gepaard' met een Kamerlid van GroenLinks dat tegen het wetsvoorstel zou stemmen. Het desbetreffende Kamerlid zou niet bij de stemming aanwezig zijn, zodat de verhoudingen bij de hoofdelijke stemming gelijk bleven. Die hoofdelijke stemming dreigde op verzoek van een partij te worden ingetrokken om het wetsvoorstel alsnog te kunnen laten verwerpen. Als namelijk per fractie zou worden gestemd, zou het voorstel het niet halen, want de eenmansfractie van de SGP was er door de ziekte van Holdijk niet; dan telt je stem ook niet. De fractie van GroenLinks heeft toen geen misbruik willen maken van de situatie:

de hoofdelijke stemming is alsnog doorgegaan en het wetsvoorstel werd met 37 stemmen voor en 36 stemmen tegen aanvaard. Holdijk had vertrouwen gesteld in een politieke tegenstander en dat vertrouwen werd niet beschaamd, juist omdat Holdijk zelf altijd integer was. Het was een kwestie van vertrouwen en dat steeg boven de politieke winst uit.

Hoe belangrijk is godsdienstvrijheid en godsdienstonderwijs voor u?

Godsdienstvrijheid vind ik enorm belangrijk. Iedereen moet kunnen geloven op de manier die hij of zij zelf wil. Toen ik in de gemeenteraad van Bloemendaal zat, werd het voorstel gedaan om de subsidie voor godsdienstonderwijs op openbare scholen te stoppen en te geven aan onderwijs over de verschillende wereldgodsdiensten. Ik heb toen een vlammend betoog gehouden voor het christelijke godsdienstonderwijs. Door de ontkerkelijking krijgen kinderen van huis uit heel weinig of niets meer mee over de Bijbel. Maar zonder die kennis kun je de bouwkunst, de schilderkunst en de literatuur niet goed begrijpen. Nederland heeft een christelijke traditie. De generatie van mijn ouders kreeg dat nog mee. Als dat nu niet meer gebeurt, dan is het goed onze jeugd die achtergrond bij te brengen door godsdienstonderwijs op school.

Voor SGP'ers is godsdienst identiteitsbepalend. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Hoe Peter Schalk en Diederik van Dijk aan hun geloof vormgeven tijdens debatten, waardeer ik. Godsdienst speelt bij hen een rol. Ik zit zelf niet op die manier in het geloof. Een jaar geleden hield ik de Preek van de leek in de Remonstrantse kerk in Bussum over vertrouwen. Vertrouwen is cruciaal, zo zie ik dat.

Hoe zou u de rol van de SGP-fractie in de Eerste Kamer typeren?

De rol van de SGP is altijd heel degelijk, goed geïnformeerd, goed voorbereid en positief-kritisch. De fractie is een stabiele factor in de Kamer en neemt de tijd om zich te bezinnen. Het zou een gemis zijn als de partij er niet zou zijn. Verschillen tussen personen zijn er altijd. De huidige Kamerleden zijn degelijke volksvertegenwoordigers. Ze zijn goed onderlegd en komen met bijzondere dingen. En Diederik van Dijk heeft een enorm gevoel voor humor; leuke én intelligente humor.

De SGP viert haar eeuwfeest. Wat zou u de partij willen toewensen?

Ik wil de partij toewensen dat ze op dezelfde manier als altijd haar stabiliserende rol in de Nederlandse politiek blijft volhouden. Ook Kees van der Staaij is iemand waarnaar gekeken wordt in wat hij doet en zegt. Dat ligt aan zijn optreden, maar zeker ook aan zijn achtergrond als gelovig christen. Ik wens de SGP nog eens honderd jaar toe, zeker in de positie die ze heeft. Het is weliswaar een kleine partij, maar wel een partij die door de manier van politiek bedrijven gezag uitstraalt.

Na afloop van het interview laat ze me het gesigioneerde exemplaar van het boekje *Sprekend Holdijk* zien. In zwierig handschrift staat geschreven: "Voor Ankie, ter gelegenheid van mijn afscheid. M. vr. gr. Gerrit Holdijk." We zijn allebei even stil. In memoriam. ■

"Nederland heeft een christelijke traditie"

'eerlijk advies voor particulieren'

VERZEKERINGEN VOOR

MKB | ZZP | PARTICULIEREN

Zuiderzeestraatweg 135c - 3849 AC Hierden - T 0341 - 45 13 60
Stakenbergweg 154 - 8075 RB Elspeet - M 06 - 51 15 75 52
herman@kantoorvandenbergnl - kantoorvandenbergnl

HULS ARCHITECTEN

Huis Architecten | Bergerslag 3 | 7951 DR Staphorst
T (0522) 46 15 67 | F (0522) 46 20 24 | E info@hulsarchitecten.nl | I www.hulsarchitecten.nl

Midden in de samenleving

Eerlijk en realistisch, professioneel en betrokken.

wille donker
a d v o c a t e n

Leidse Schouw 2 | Alphen aan den Rijn
T 0172 - 44 24 17 | willedonker.nl

Naar De staalmeesters van Rembrandt van Rijn

Zoals de staalmeesters de lakenstoffen keurden,
keuren de Kamerleden wetten in het parlement.

SGP, gefeliciteerd

Gert-Jan Segers (ChristenUnie)

"Bij deze heugelijke verjaardag van de SGP wijs ik vooral naar het diepste geheim van een partij die bij een open bijbel politiek wil bedrijven. Het is het geheim van een eeuwige jeugd en je kent het geheim als je God kent die 'uw jeugd vernieuwt als die van een arend' (Psalm 103). Het is mijn diepe wens dat de SGP dat geheim koestert en de samenwerking blijft zoeken met allen die bij diezelfde open bijbel politiek willen bedrijven. Rest mij nog een hartelijke felicitatie aan deze 100-jarige!"

Bram van Oijk (GroenLinks)

"De SGP maakt al heel lang een vaste waarde uit van de Nederlandse politiek. Dus ik feliciteer alle SGP'ers van harte met het 100-jarig jubileum. Ik ben van GroenLinks, we staan nog weleens tegenover elkaar, maar dat neemt niet weg dat ik iedereen graag feliciteer."

Henk Nijboer (PvdA)

"Ik feliciteer de Staatkundig Gereformeerde Partij van harte met haar eeuwfeest. 100 jaar is ivoor. De afgelopen jaren heb ik veel samengewerkt met Elbert Dijkgraaf. Dat deed ik met heel veel plezier, we hebben heel veel gelachen, dat is ook niet onbelangrijk. De SGP heeft Kamerleden van statuus, het is een feest om daarmee te werken, ook al zijn we het op de inhoud niet altijd met elkaar eens."

Theo Hiddema (FuD)

"100 jaar is een felicitatie waard. De SGP is een sieraad voor de democratie. Een bolwerk van rechtschapenheid. En religieus geïnspireerd, daar kan ook niet iedereen zich op beroepen."

SGP

Klaas Dijkhoff (VVD)

"Van harte gefeliciteerd met dit bijzondere jubileum! Vergeleken bij de SGP is de VVD nog een jonkie in onze parlementaire democratie. Dank voor de prettige samenwerking, de altijd waardevolle lessen staatsrecht en bovenal de humor die de vertegenwoordigers van de SGP kenmerkt!"

Alexander Pechtold (D66)

"Iedereen die 100 wordt, verdient een felicitatie. D66 is nu net over de 50, wij zijn dus de jonkies, maar ik zie allebei de partijen ook nog steeds ontwikkelen. We verstaan elkaar steeds beter. Dat vind ik het leuke. In het verre verleden waren SGP en D66 keiharde tegenpolen met desinteresse en tegenwoordig houden we toch meer rekening met elkaar, want we zijn allebei een minderheid."

Dion Graus (PVV)

"Een centennium SGP waarvan ik al 11 jaar als derde en, na de komst van de eerste gereformeerde Bisschop, vierde man deel uit mag maken in de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Moge deze eeuw vereeuwigd worden onder Gods hoede! Gratulationes mannenbroeders, uwe Dionysius Graus."

Sybrand Buma (CDA)

"De SGP is al heel lang een herkenbare en stabiele factor in de Nederlandse politiek, juist in een tijd waarin het in de politiek vaak om de korte termijn gaat. Daarom is deze 100 jarige mijlpaal een grote felicitatie waard!"

Lilian Marijnissen (SP)

"Graag feliciteer ik de SGP met haar 100-jarig bestaan. Veel wijsheid voor de toekomst gewenst."

Mark Rutte (VVD)

"Al honderd jaar de waan van de dag voorbij, dat is een felicitatie waard! Voor mij is de SGP een vaste waarde in het Haagse: getuigenispolitiek vermengd met een vleugje humor, principes gekoppeld aan betrouwbaarheid, hoeder van ons staatsrecht en bewaker van tradities. Ik wens de SGP van harte nog vele jaren toe."

Henk Krol (SOPLUS)

"Mijn partij heet SOPLUS, maar de SGP is dit jaar 50 plus 50. Van harte gefeliciteerd met dit mooie jubileum! Ik kom op en rond het Binnenhof regelmatig SGP-kiezers tegen. Die vertellen me dan vaak dat ze het in veel opzichten met SOPLUS eens zijn, maar dat ze de SGP trouw blijven."

Lodewijk Asscher (PvdA)

"Ik heb veel bewondering voor de manier waarop de SGP al 100 jaar politiek bedrijft. En ik ken de collega's van de SGP als heel kundige en betrouwbare parlementariërs."

Han ten Broeke (VVD)

"Vanzelfsprekend wil ik heel graag de mannenbroeders, maar ook de dames, van harte feliciteren met het 100-jarig bestaan van de SGP. 100 jaar is in parlementaire termen een niet onaanzienlijk aantal, een prachtig jubileum. Ik wens jullie er nog minstens 100 jaar bij, maar dan wel hand in hand met het andere lustrum dat we net hebben gevierd: 100 jaar vrouwenkiesrecht."

Geert Wilders (PVV)

"Van harte gefeliciteerd aan de vrienden van de SGP met het 100-jarige bestaan van jullie partij. Wat een geweldige prestatie. De SGP hoort bij Nederland zoals dijken en windmolens. Ik heb grote bewondering voor de manier waarop de SGP haar christelijke waarden en die van haar kiezers verdedigt. De SGP staat, net als de PVV, pal achter Israël. Daarin zijn wij uniek in Nederland. En dankzij de samenwerking tussen PVV en SGP staat er nu eindelijk een Nederlandse vlag in de Tweede Kamer. Ik heb ook grote waardering voor mijn collega Kees Van der Staaij en de andere SGP-collega's met wie het altijd prettig samenwerken is. Ik wens de SGP nog vele succesrijke jaren toe!"

Hanke Bruins Slot en Jaco Geurts (CDA)

"Het CDA feliciteert de SGP van harte. Met haar honderd jaar is de partij de eerbiedwaardige nestor in de Tweede Kamer, die trouw blijft aan haar traditie."

100

Farid Azarkan (DENK)

"Op naar de volgende 100 jaar en veel succes!"

MET RECHT AAN UW ZIJDE

Ruimtelijke Ordening

- begeleiding bij beroep- en bezwaarschriften procedures
- procesvertegenwoordiging
- advisering

MR. L. BOLIER | juridische adviezen

Nunspeterweg 25
8075 AA Elspeet
Telefoon (0577) 49 17 54
Telefax (0577) 49 11 06

Ruimtelijke Ordening • Bestemmingsplanwijziging
Milieurecht • Arbeidsrecht • Bestuursrecht

Grip op uw onderneming?

Actueel inzicht. Daar gaat Van Harberden voor! We houden uw administratie **up-to-date**, zodat u **wéét** hoe uw onderneming draait. Niet corrigeren achteraf, maar **proactief** uw bedrijf besturen. Wij helpen u graag. Neem **vrijblijvend** contact met ons op!

VAN HARBERDEN
accountants en adviseurs

Landjuweel 12, Veenendaal
T 0318 - 55 95 00
www.vanharberden.nl

TALLEN
MACHINES

PUTSCH MENICONI verticale platenzaagmachines

OOSTERPARALLELWEG 41 • 7951 DD STAPHORST (NL)
T +31 (0) 522 - 46 14 02 • TALLENMACHINES.NL

Heijink & Meure advocaten

mr. Arie Heijink mr. Jan-Willem Mouthaan mr. Eric Meure

Handel en Contracten

Arbeidsrecht

Bouw en Onroerend goed

Incasso's

ICT-recht

Onderneming en Samenwerking

ONDERNEMENDE ADVOCATEN

0318 - 57 16 82 | De Hooge Hoek 4, Renswoude | www.heijinkenmeure.nl | heijink@heijinkenmeure.nl

Correcte kunst

Door Erwin Gulij

AMSTERDAM - In veel steden in Nederland vinden beeldenstormen plaats. Met pikhouwelen en breekijzers worden musea bestormd. Hier loopt een linkse hippie met een grote hamer, daar springt een verwoed feministe met uilenbril op de brokstukken van de buste van Hugo de Groot.

Enkele grote musea, waaronder het Rijksmuseum in Amsterdam, hebben zich gedegen op de komst van de oproerkraaiers voorbereid. Curator van het Rijksmuseum, mevrouw S. Lanavys, neemt ons mee door het museum. "Alle kunst die minderheden kon kwetsen, is uit dit pand verwijderd. Kijk, hier hing Het melkmeisje van Vermeer. Helaas vond de groep van lactose-intoleranten dit kwetsend. Zelf niet tegen melkproducten kunnen en dan word je geconfronteerd met zo'n melkmuil."

Om de hoek zou De aardappeleters van Van Gogh moeten hangen, maar dit was te stigmatiserend voor het platteland. "Alsof alle plattelanders domme boeren zouden zijn." Mondriaans creaties zijn ook verwijderd. "Veel mensen vonden de schilderijen voor zo'n veelkleurige samenleving te zwart-wit. Bovendien was het onnodig kwetsend voor de mensen met kleurenblindheid."

Ook Het meisje met de parel heeft het loodje gelegd. "Greenpeace maakte

bezwaar. Het is nu niet meer te traceren of de parel op een duurzame manier is gewonnen, met oog voor het welzijn van dier, mens en oester." De Nachtwacht hangt er toch nog zeker wel? Het gezicht van de curator betreft. "Vereniging tegen slapeloosheid protesteerde. Daarnaast vond Vredesbeweging PAX het te militaristisch." Lanavys: "Normaal gesproken zou veilingmeester Pechtold het wel voor ons opnemen. Maar naar verluidt zit hij in een penthouse op de Malediven."

Niet alleen schilderijen hebben eraan moeten geloven. Ook verschillende standbeelden zijn weggehaald. Dat van Witte de With bijvoorbeeld. "Bijzonder grievend. Wit staat tegenwoordig toch voor de bevoorrechte mens en wordt geassocieerd met overheersing en onderdrukking van de gekleurde medeburger en het pijnlijke kolonialisme. Als het nu nog Blank de Blaque was geweest... tja, dan had 'ie volgens de taalcommissie van de NOS misschien kunnen blijven. Ook het Rijksmuseum van Oudheden

(Leiden) heeft haar collectie kritisch onderzocht of het wel door de politiek correcte zeef zou komen. Zo is de voltalige Egypte-afdeling geschrapt. Curator Zurköt: "Als je in de geschiedenis kijkt naar het slavernijverleden in relatie tot Israël, word je ook niet vrolijk. Het was een zwarte, herstel, donkere bladzijde in hun geschiedenis. Dit willen wij op geen enkele wijze propageren." De Griekse oppergod Zeus is eveneens systematisch verwijderd uit het museum. "Na de hele #MeToodiscussie is het een klap in het gezicht van veel mensen om zo'n rokenjager en vrouwenvergriper op een marmeren voetstuk te plaatsen."

Beide curatoren denken dat de aanpassingen noodzakelijk zijn om iedereen een plezierig museumbezoek te gunnen. Na de laatste handdruk echoën hun voetstappen in de holle gangen nog na. Kale grijze muren grijzen ons aan. Het resultaat van een paar duizend jaar Westerse beschaving is duidelijk zichtbaar. ■

“De voorstanders van de slachtwet kunnen zich beter inleven in het leven van een kip dan in het leven van een gelovige”

Mr. G. Holdijk
Eerste Kamerlid
van 1986 tot 1987
en 1991 tot 2015

Een identiteit gebouwd op BIJBELS FUNDAMENT

Paul van Buitenen – voormalig
Europarlementariër Europa Transparant

Hoe zag uw politieke loopbaan eruit?

Voordat ik de politiek inging, werkte ik als ambtenaar bij de interne Financiële Controle van de Europese Commissie, waar ik mij bezighield met de boekhouding, budgettering en accountantscontrole. Omdat ik daar zag dat er Europese subsidies frauduleus werden gebruikt en er niets mee werd gedaan, ben ik het Europees Parlement ingegaan. Als Europarlementariër wilde ik de misstanden aanpakken. Na vijf jaar heb ik mij niet meer herkiesbaar gesteld, het vak van politicus was niet geschikt voor mij.

Wat moet volgens u in de Europese Unie veranderen?

Europa is een product van onmogelijke compromissen en tussenoplossingen. Dit bemoeilijkt de controle, waardoor misstappen voorspelbaar zijn. Er zijn volgens mij maar twee smaken. Je moet kiezen tussen samenwerking tussen staten of een superstaat.

Heeft u in het Europese Parlement samen gewerkt met de Europarlemen- tariër voor de SGP?

Met de SGP had ik samenvallende standpunten, zoals de Europese houding tegenover Israël. De EU gedroeg zich rondom Israël vijandig en de SGP was een van de weinige partijen die voor Israël stond. Verder werkte ik vooral geïsoleerd aan de misstanden in de subsidiëring van het Palestijnse terrorisme en de slechte werking van het Europees antifraudebureau.

Waarom stemt u tegenwoordig op de SGP?

Als gelovig christen zie ik de SGP als de enige politieke partij die zonder compromissen naar de Bijbel invulling geeft aan haar standpunten, zoals euthanasie, abortus, homohuwelijk, kinderaloptie door homoseksuelen en de invloed van de islam. Het belangrijkste is de onvoorwaardelijke steun aan de staat Israël.

Heeft u nog andere partijen overwogen?

Van de SP trekt mij hun zorg voor de zwakkeren, maar niet hun anti-Israëlstandpunt. De ChristenUnie is voor mij een verwatering van de SGP. Van Geert Wilders waardeer ik zijn standpunten over Israël en de islam, maar hij opereert destructief en laat geen partijdemocratie toe.

U komt niet uit een typisch SGP-nest. Waarom is de SGP voor een brede groep christenen aantrekkelijk?

Ik vind het mooie aan de SGP dat zij een Bijbels fundament heeft en daaruit voortvloeiende standpunten. Er zijn meer christenen die dat zien.

De SGP bestaat 100 jaar. Wat wilt u aan alle SGP'ers meegeven?

Ik wens alle SGP'ers Gods vreugde, liefde en wijsheid toe. Ik hoop dat zij hun eigen identiteit behouden. ■

woordendaad.nl/SGP100

Sponsor een kind

Een investering voor het leven

Woord en Daad brengt kinderen in armoede en mensen zoals u bij elkaar. Door die band ontstaat iets bijzonders: het sponsorkind voelt zich gesteund en kan naar school. Zo krijgt het de kans zich te ontwikkelen tot een zelfstandige burger. Tegelijk profiteert de omgeving van het kind mee. Sponsor ook een kind en geef het de liefde en aandacht die het verdient!

voel je verbonden

MOREE GELDERBLOM ADVOCATEN

- SINDS 1977 -

Onze advocaten staan voor *vakkundige, resultaatgerichte* en *persoonlijke* dienstverlening. Het zijn specialisten op hun rechtsgebied en ze staan voor uw zaak.

U kunt ons raadplegen bij geschillen maar -nog beter- ook ter voorkoming daarvan.
Recht op het doel af.
Recht door zee.

Moree Gelderblom Advocaten, aangenaam!

Kantooradres: Heemraadssingel 157, 3022 CE Rotterdam
T 010 - 477 67 77, www.mglaw.nl

Ook iets te vieren?

Elk hoogtepunt biedt kansen voor meer zichtbaarheid. Met een jubileummagazine. Een restyling van de huisstijl. Of een vernieuwde website die meer oplevert. Novente helpt organisaties van concept tot realisatie.

Kennismaken? Bel 0341 25 00 18

novente.nl | Nunspeet | Lunteren | Staphorst

novente.
concept en creatie

God regeert

Door ds. M. Klaassen

Het laatste Woord

Soms lijken Bijbelteksten met elkaar in tegenspraak. Waar de Psalmddichter belijdt: "De HEERE regeert", zegt Jezus "Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld". Hoe zit dat?

Als christenen mogen we weten dat de HEERE regeert en dat deze wereld van Hem is. "De aarde is des HEEREN, mitsgaders haar volheid" (Ps. 24: 1). Daarom kunnen we participeren in het politieke leven. Vanuit de wetenschap dat God Koning is en de wereld van Hem is, mogen we in deze wereld opkomen voor de heilzame geboden van God en de normen en waarden die daarop gegrond zijn.

Maar hoe zit het nu met dat woord van Jezus: "Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld?" Is dat een tegenstelling? Nee. Het is allebei waar. Aan de ene kant regeert God deze wereld, aan de andere kant bouwt Hij Zijn Koninkrijk. Dat zijn twee verschillende dingen. Het Koninkrijk van God heeft wel met deze wereld te maken, maar gaat niet in deze wereld op. God is in allebei werkzaam – maar zij gaan niet in elkaar op. Dat is een fundamenteel gegeven voor hoe christenen in de wereld dienen te staan: aan de ene kant geloven dat de HEERE regeert - en aan de andere kant geloven dat Zijn Koninkrijk komt – én dat dit Koninkrijk niet van deze wereld is.

Deze wereld is niet Gods uiteindelijke doel. De wereld is gevallen en gebroken. En daarom is de HEERE met iets nieuws bezig: Hij is bezig met de oprichting van Zijn Koninkrijk. Daar is Hij mee begonnen in het Paradijs en daar gaat Hij mee door tot de laatste dag. Hij roept mensen tot geloof en bekering en Hij maakt ze tot burgers van Zijn Koninkrijk. Dat doet Hij door de verkondiging van het evangelie.

Dat is niet de taak van de politiek – ook niet van christelijke politiek. Evangelieverkondiging is de taak van de kerk.

De taak van christelijke politiek is te zorgen voor rechtvaardig en wijs bestuur, genormeerd in Gods Woord en vanuit het verlangen gestalte te geven aan Gods geboden.

En al is de praktijk vaak weerbarstig en lijkt de respons vaak nihil... Wij hoeven toch niet moedeloos te zijn. Want wij mogen weten dat Gods Koninkrijk komt. Want de Koning leeft. Hij is bezig Zijn onderdanen te verzamelen uit heel de wereld. Wanneer wij leren buigen voor die Koning, hebben we een dubbele roeping. Dat is geloven dat de HEERE regeert én leven in de verwachting en het verlangen "Uw Koninkrijk kome". Levend als een burger van twee werelden. Enerzijds is die voluit dienstbaar aan de wereld om ons heen. Anderzijds leeft hij in de verwachting van de stad die fundamenten heeft, belijdend dat we gasten en vreemdelingen zijn.

"De HEERE regeert"
(Psalm 93: 1)

"Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld"
(Johannes 18: 36a)

"Gerechtigheid is
God geven wat God toekomt,
De overheid
waar de overheid recht op heeft,
De medemens
wat voor de medemens is en
De zwakken in de samenleving
wat bij hen hoort."

Uit het SGP-verkiezingsprogramma
van 1981

